ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ

7700 Търговище, пл. Свобода
Телефон: +359 601/687 00; факс: +359 601/620 57, 622 12
e-mail:obshtina@targovishte.bg; www.targovishte.bg

ГОДИШЕН ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

за 2018 г.

за наблюдение изпълнението на Общински план за развитие на община Търговище за 2014-2020 г.

Изготвен на основание чл. 23, т. 4 от Закона за регионалното развитие (ЗРР), чл. 40 и чл. 91, ал. 2 и ал. 4 от Правилника за прилагане на ЗРР (ППЗРР)

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Общинският план за развитие на община Търговище за периода 2014-2020 г. е основополагащ, стратегически, динамичен документ и важен инструмент при формирането и провеждането на устойчиво и балансирано местно развитие в посочената територия. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината за период от седем години. Изпълнението на общинския план за развитие се отчита чрез годишни доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие по чл. 91, ал. 2 от ППЗРР, на основата на данните от системата за наблюдение и оценка на общинския план за развитие. Наблюдението и оценката на изпълнението на ОПР се извършват за постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. От своя страна, резултатите от наблюдението и оценката на изпълнението на Общинския план за развитие и на регионалните планове за развитие служат като основа за наблюдението и оценка на Областната стратегия за развитие, Регионалния план за развитие и съответно на Националната стратегия за регионално развитие (чл. 31, ал. 1 във връзка с чл. 9 от ЗРР). Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие, съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, както и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие (чл. 77, ППЗРР). За постигане целите на наблюдението се изгражда система за наблюдение, която отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на Общинския план за развитие (чл. 78, ППЗРР). Орган за наблюдение на Общинския план за развитие е Общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие, Общинският съвет осигурява участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица, при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на Общинския план за развитие. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие, като за резултатите от наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие се разработва годишен доклад.

ОПР като водещ средносрочен стратегически и програмен документ, който очертава целите и приоритетите за устойчиво и интегрирано местно развитие и необходимите финансови ресурси за тяхното постигане, като отчита специфичните характеристики, възможности и потенциал на община Търговище. Планът е изготвен на база актуалното социално-икономическо състояние и потенциал на община Търговище и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика в ЕС, националните цели и приоритети за регионално развитие. Документът е съобразен с постановките на: Областната стратегия за развитие на област Търговище 2014-2020 г.; Регионалният план за развитие на Североизточния район 2014-2020 г.; Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 г. и тези, заложени в Националната

програма за развитие „България 2020”. В по-широк контекст, ОПР отчита приоритетите и целите на Стратегията „Европа 2020” и се съобразява с трите приоритета за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. ОПР е съобразен с нормативната и институционална среда за неговото изпълнение, наблюдение и оценка.

Мониторингът (наблюдението) и контролът на изпълнението на Общинския план за развитие са неразделна част от общия процес на реализиране на публични политики. Мониторингът на Общинският план за развитие трябва да осигури ефективно и ефикасно изпълнение на различни секторни и тематични политики за развитие, които попадат в предметния обхват на местното самоуправление. Също така, той трябва да спомогне за постигането на резултатите на политиките и да гарантира широк обществен достъп до тях. Процесът на мониторинг изисква набирането на количествени и качествени данни за почти непрекъснатия процес по изпълнение на съответните проекти и политиките/приоритетите, които те прилагат и/или следват, като напредъкът към текущия момент се сравнява с първоначалните очаквания. Целта е да се определят евентуалните необходими корективни действия при отчитане на несъответствие. Чрез мониторинга се цели да се предостави на компетентните местни органи (Общински съвет, Кмета на общината, служителите от общинска администрация), както и на всички заинтересовани страни (социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество), ранна информация за напредъка, или липсата на напредъка, по заложените цели и резултати. Основната цел е да се идентифицират отклоненията или проблемите при изпълнението на поставените задачи, като по този начин се подобри осъществяването на плана/политиката и се улесни/подобри по-нататъшното развитие на процеса на реализация. В резултат на осъществяването на мониторинг могат да се направят своевременни промени в начина на изпълнение на политиките. Мониторингът има особено важна роля при дългосрочните политики и програми, които се реализират в няколко времеви фази, отнасят се до различни икономически сектори и засягат различни територии и население. Правната рамка на процеса на мониторинг, контрол и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие се съдържа в Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагането (ППЗРР). Съгласно чл. 23 от ЗРР, кметът на общината:

- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на общинския план за развитие;
- организира изграждането, поддържането и оперирането на единната информационна система за управление на регионалното развитие на територията на общината;
- представя годишен доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие за одобряване от общинския съвет;
- осигурява публичност и прозрачност на общинския план за развитие, както и на действията по реализацията му. Общински съвет - Търговище одобрява годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие по предложение на кмета на общината.

Общинският план за развитие на община Търговище за периода 2014 - 2020 г. (ОПР) е приет от Общинския съвет с Решение № 2 по Протокол № 29 от 31.10.2013 г. на основание чл.21, ал.1, т. 12 от ЗМСМА, във връзка с чл. 13, ал.3 от Закона за регионално развитие (ЗРР) и чл.37, ал.1 от Правилника за прилагане на ЗРР. В края на 2015 г. е разработен Актуализиран документ за изпълнение на ОПР на община Търговище за периода 2014 - 2020 г., приет от Общинския съвет с Решение № 4 по Протокол № 4 от 28.01.2016 г., а през 2017 година е изготвен и с Решение №3 по Протокол №23 от 31 май 2017 година е одобрен Доклад за резултатите от междинната оценка на изпълнението на Общински план за развитие на община Търговище 2014-2020 г.

Годишният отчетен доклад, съгласно изискванията на чл.91, ал.8 от Правилника за прилагане на ЗРР съдържа информация за:

1. общите условия за изпълнение на ОПР и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
2. постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ОПР;
3. действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на ОПР;
4. заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Настоящият годишен отчетен доклад за 2018 г. е пети по ред за отчитане изпълнението на Общинския план за развитие на Търговище за новия програмен период и е изготвен на основание чл.23, т.4 от Закона за регионалното развитие (ЗРР), чл.40 и чл.91, ал.2 и ал.4 от Правилника за прилагане на ЗРР (ППЗРР).

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА И НА ПРОМЕНИТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ ПРЕЗ 2018г.

През отчетната 2018 г. не се наблюдават съществени промени в социално-икономическите условия в община Търговище. Демографските показатели продължават да се влошават, но с по-слаби темпове спрямо предходните години. Статистиката отчита намаляване и застаряване на населението, сравнително ниски доходи и жизнен стандарт.

По данни на ГРАО към 15.12.2018 г. населението на община Търговище по постоянен адрес е 72 139 при 72 203 души за 2018 година, при 72 140 души за 2016 г. и 72 203 за 2015, а по настоящ адрес е 62 913 души при 62 579 души за 2016 г и 62 604 души за 2015 година. По данни на НСИ към 31.12.2017 г.[J] в общината живеят реално 54 155 души, при 54 428 души към 31.12.2016 г. Наблюдава се запазване на броя на населението, както и незначително повишаване на броя на регистрираните по постоянен и настоящ адрес на територията на общината, което се дължи на механичен прираст на населението.

Естественият прираст е отрицателен. Средногодишният брой на живородените деца в общината е около 600 – за 2018 година са 631 при 621 живородени деца за 2017 г. Починалите лица в община Търговище за 2018 година са 941. Общо в резултат на

миграция и отрицателен естествен прираст населението на общината намалява с около 500 души средно за година, въпреки увеличения брой на регистрираните жители на общината по постоянен и настоящ адрес.

През 2018 г. се отчита намаляване на броя на безработните и равнището на безработица, в резултат на превеса на изходящите потоци безработни над входящите. Към 31.12.2018 г. на територията, обслужвана от ДБТ Търговище равнището на безработица възлиза на 5,9%. Изчислено е на база икономически активното население по данни от последното преброяване през 2011 година.

Сравнено със същия период на предходната година / 6,9%/, то бележи намаление с 1,0 пункт. Равнището на безработица в района е под средното за страната, която е 6,1%.

РЕГИСТРИРАНАТА БЕЗРАБОТИЦА към 31.12.2018 г. обхваща 1517 лица. Спрямо 31.12.2017 г./1758/ се наблюдава намаление със 241 лица или 13.7%, а по отношение на 30.09.2018 г. / 1370/ се констатира увеличение със 147 лица (10,7%).

Средномесечния брой на регистрираните безработни лица през периода е 1517. Сравнено със същия период на 2017 г. / 2082 / се наблюдава намаление на средномесечния брой регистрирани с 565 лица. Броят на регистрираните безработни лица през отчетния период е много по - малък от достигнатият към края на месец февруари 2002 година най- голям брой за целия период на статистическото изучаване на безработицата в Търговищка община – 9954.

Системният анализ на протичащите процеси позволява да се установи, че по - ниският ръст на разглежданата величина, спрямо този за страната се дължи в основна степен на:

- Намаляване на трайните регионални дисбаланси в динамиката на равнището на безработица. Различията се определят от икономическото развитие и спецификата в структурата на местната икономика; протичащите демографски и миграционни процеси, водещи до влошаване на възрастовата структура и намаляване на икономически активното население и други фактори.

- Намалява относително висок брой дълготрайно безработни лица – редовно поддържаната регистрация предполага социално подпомагане от ДСП. - ограниченият брой на обявените свободни работни места за лица без квалификация и образование и завишените изисквания на работодателите.

- Сезонният характер на общинския трудов пазар оказва съществено влияние на безработицата, което е особено осезателно в зимните месеци.

През периода януари - декември на 2018г. в ДБТ Търговище са обявени общо на първичния (несубсидирани работни места в реалния и публичния сектор) и на вторичния (субсидирани работни места, финансирана от ДБ и ЕСФ и ИМЗ чрез схеми по ОПРЧР) пазари на труда 2157 свободни работни места (СРМ). Увеличение със 130 СРМ (6,4%) спрямо същия период на 2017 г. се дължи на по- големия брой обявени РМ както на първичния пазар така и по схеми на ОП РЧР. През 2018г. на първичен пазар са разкрити 1756 РМ (при 1780) за същия период на 2017г.

ОБЯВЕНИ СВОБОДНИ РАБОТНИ МЕСТА

Показател	Към 31.12.2017 г.		**Към 31.12.2018 г.**		Прираст(+/-)	
	брой	отн. дял	**брой**	**отн. дял**	*брой*	*% пункт*
а	*1*	*2*	***3***	***4***	*3*	*4*
Първичен пазар	1752	86,4	**1756**	**81,4**	**4**	**-5,0**
Мерки	28	1,4	**18**	**0,8**	**-10**	**-0,5**
Програми	95	4,7	**98**	**4,5**	**3**	**-0,1**
Схеми по ОПРЧР	152	7,5	**285**	**13,2**	**133**	**5,7**
ОБЩО	2027	100,0	**2157**	**100,0**	**130**	**6,4%**

На първичния пазар на труда (без насърчителни мерки за заетост от ЗНЗ) през 2018 г. са обявени 1756 СРМ, при 1752 през аналогичния период на 2017 г.

- Наблюдава се увеличение в търсенето на труд на първичния пазар на труда от 4 РМ (+0,2%), Работодателите предпочитат да заявят РМ по схемите на ОПРЧР независимо, че има неопределен периода от насочване на лицето до сключване на трудовия договор.
- Отчита се увеличение от 6,4 п.п. в сред общо заявените РМ което се дължи на значителното по-големия брои разкрити места по схемите по ОПРЧР.

Сравнението на търсенето на труд на първичния трудов пазар (без насърчителни мерки заетост) чрез ДБТ в региона спрямо 2017 г. по определени признаци сочи:

И през 2018 г. пазарът на труда е подвластен на сезонния фактор. Благоприятната метереологична обстановка позволи наемане на работна сила в селското стопанство, строителството, хотелиерство и ресторантьорство. Професионално-квалификационна структура на обявените СРМ на първичния трудов пазар(без насърчителни мерки за заетост от ЗНЗ) сочи следното:

Структура на заявени работни места в ДБТ по професионален признак

брой лица и %/

Показател	31.12. 2017г.		31.12.2018г.		Прираст(+/-)	
	брой	отн. дял	брой	отн. дял	*брой*	*% пункт*
а	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
за работнически професии	14	0,8	239	13,6	225	12,8
за специалисти	186	10,6	175	10,0	-11	-0,7
за безработни без специалност	1552	88,6	1342	76,4	-210	-12,2
ОБЩО	1752	100,0	1756	100,0	4	0,2

Увеличава се търсенето на лица с работническа специалност 225 работни места, а техният дял с (12,8%). Намалява търсенето на безработни лица без квалификация със 210 РМ (-12,2%) и на специялисти с 11 РМ /0,7%/, спрямо същия период на 2017г..

Положителен прираст в ср.мес.дял от 12,8 п.п. отчитат РМ за работници (0,8%, на 13,6%) за сметка на намалението от 12,2 п.п на работните места без квалификация (76,4% при 88,6%) и специалисти с 0,7 (10,6%, на 10,0%);

От обявените работни места най-търсени професии от работодателите чрез ДБТ в региона през периода са от преработващата промишленост *(работници сглобяване на детайли за автомобилната промишленост, мебелисти,тапицери, ел. монтьори, шлосери, стругари; работник обработка на стъкло; и др.),* конфекционната промишленост *(шивачи, гладачи, работници спомагателни и довършителни дейности)*, селското стопанство *(водачи на специализирана селскостопанска техника, механизатори, лозари,берачи на плодове и зеленчуци);* търговията, хотелиерството и ресторантьорството *(продавач-консултанти, сервитьори, бармани, готвачи);* за строителството *(арматуристи, кофражисти, общи работници)*, учители, възпитатели, лекари, медицински сестри, лични асистенти и др. За някои от търсените позиции за висококвалифицирани кадри, а така също и за работници със специалност липсват подходящи кандидати сред регистрираните в ДБТ.

-Търсенето на труд чрез ДБТ в региона и през периода януари-декември на 2018 г. запазва установената устойчивост в професионалната си структура, с доминиращ брой и дял на заявените СРМ за нискоквалифицирана работна ръка;

През разглеждания период при заявените РМ за специалисти доминират тези от сферата на и образование (33,9%), услугите, транспорта и охраната (14,9%), следвани от техника и технологии (11,5%) и общество, икономика, право *(12,1%)*

Структура на заявени работни места за специалисти на първичния пазар на труда по области на образование*/брой лица и %/*

Показатели	31.12.2017г.		31.12.2018г .	
	брой	отн. дял /%/	брой	отн. дял/%%
а	*1*	*2*	*3*	*4*
образование	44	23,4	59	33,9
хуманитарни и изкуства	21	11,2	17	9,8
общество, икономика, право	15	8,0	21	12,1
математика и естествознание	9	4,8	13	7,5
техника и технологии	3	1,6	20	11,5
селско стопанство	2	1,1	1	0,6
здравеопазване	20	10,6	17	9,8
услуги, транспорт, охрана	74	39,4	26	14,9
ОБЩО	152	100	146	100

- В отрасловата структура на заявените СРМ за висококвалифициран труд 24,7% са тези от публичния сектор *(образование; държавно управление, административни и спомагателни дейности; хуманитарно здравеопазване и социалната дейност).* Това съответства на регламентираните в ЗНЗ задължения на работодателите от тези сфери да обявяват свободните позиции по трудово

правоотношение в ДБТ. На практика малка част от тях се заемат от насочени от ДБТ безработни лица.

Отраслово разпределение на обявените в ДБТ СРМ на първичния трудов пазар *(без насърчителни мерки за заетост от ЗНЗ*) и сравнението на годишна база, сочи:

Наблюдава се най-чувствително **нарастване** на търсенето на труд в сферата на административни и спомагателни дейности (+97 РМ), Транспорт, складиране и пощи (+34 РМ) и Селско стопанство (+21).

По-чувствително са намалели обявените СРМ от Строителството **(-123 РМ),** Преработваща промишленост (-39) РМ и Държавно управление (-15) РМ

- С най-висок отн.дял, остават заявените РМ от **Преработващата промишленост(24,0%**), Административни и спомагателни дейности (17,0%),Търговия, ремонт на автом. и мотоциклети-14,1%, Х*отелиерство и ресторантьорство- 12,0%.*

- Отрасловата структура на търсенето на труд на първичния трудов пазар запазва разпределението си от предходни периоди, което съответства и на структурата на икономиката в Общината.

Отраслова структура на заявените работни места на първичния пазар на труда

/брой лица и %/

ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ	31.12.2017г.		**31.12.2018 г.**	
	Брой	отн. дял	**Брой**	**отн. дял**
Селско, горско и рибно стопанство	57	3,3	78	4,4
Добивна промишленост	2	0,1	1	0,1
Преработваща промишленост	461	26,3	422	24,0
Производство и разпределение на ел. и топлинна енергия и на газообразни горива	0	0,0	0	0,0
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1	0,1	11	0,6
Строителство	208	11,9	85	4,8
Търговия, ремонт на автом. и мотоциклети	242	13,8	247	14,1
Транспорт, складиране и пощи	79	4,5	113	6,4
Хотелиерстство и ресторантьорствои	202	11,5	211	12,0
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	16	0,9	19	1,1
Финансови и застрахователни дейности	12	0,7	5	0,3
Операции с недвижими имоти	14	0,8	20	1,1
Професионални дейности и научни	12	0,7	9	0,5

изследвания				
Административни и спомагателни дейности	201	11,5	298	17,0
Държавно управление	28	1,6	13	0,7
Образование	87	5,0	92	5,2
Хуманно здравеопазване и социална работа	46	2,6	31	1,8
Култура, спорт и развлечение	13	0,7	0	0,0
Други дейности и услуги	48	2,7	64	3,6
Неуточнен отрасъл	23	1,3	37	2,1
ОБЩО	1752	100	1756	100,0

- **Разпределение на обявените свободни работни места, според форма на собственост** - от **частния сектор** са заявени общо **1495 (85,1%),** при 1461 (83.4%). Предприятията от частния сектор търсят най-вече работници без квалификация – 42,0% от търсенето на труд работници.

- Търсенето на труд от частния сектор през периода продължава да се определя основно от сезонната заетост и текучеството на персонал;

Новоразкритите работни места на първичен пазар до 31.12.2018г. намаляват от 170 (9,7%) на 99 (5,6%).

Професионалната структура на новоразкритите РМ следва структурата на общо заявените места на първичния пазар на труда, над 75,6% от тях са **без изискване за квалификация.**

За подпомагане на търсещите работа ДБТ традиционно предоставят информация и за т.нар. **алтернативни работни места,** работни места обявени в медии, електронни трудови борси, търговски обекти др. *(практика е немалка част от работодателите да набират CV-та на кандидати по е-поща и след предварителен подбор да провеждат интервюта)* и др.

На търсещите работа лица се предоставя информация и за обявените работни места в **EURES** мрежата.

Усвояване на обявените работни места

Постигнатото усвояване на обявените свободни работни места на първичния пазар на труда *(68,7%)* е резултат на ефективното трудово посредничество, насочено към бърз подбор на подходящи кандидати, а така също и подпомагане на търсещите работа лица за изграждане/усъвършенстване на уменията им за представяне пред работодател.

През 2018 г. от обявените от работодатели СРМ на първичния трудов пазар **577 са закрити**, при 854 през аналогичния период на 2017 г. Закриването им най-често е поради наемане на работа на лица, извън насочените от ДБТ; липса на подходящи кандидати сред регистрираните в ДБТ и др. Част от тях *(предимно от сферата на*

туризма и преработващата промишленост) са обявявени от работодатели от други региони .

- Незаетите свободни работни места на първичния трудов пазар повече от 1 месец са 28 към 31 декември, при 23 към същия момент на 2017 г.

Трайно незаети *(незаети повече от 3 месеца)* **работни места са** 17 **към 31 декември при 11** ***към същия момент на 2017*****г.**

- Задълбочаващата се диспропорция между характеристиките и профила на търсената и предлаганата работни сила създава трудности при удовлетворяване на заявки на работодателите, особено в областният град. *Това води до закриване на заявени работни места. Също така и до предпочитане от страна на работодатели да търсят необходимата им работна сила чрез други източници, извън ДБТ.*

Посреднически услуги по заетостта

Постъпилите на работа безработни общо *(на обявени и необявени в бюрата по труда свободни работни места)* са **2158 лица.**

Устроените на работа с трудовото посредничество на ДБТ през наблюдавания период възлизат на 1845 лица или **85,5%** от общо започналите, при 1597 (76,3%) през същия период на 2017г. **увеличение със 248 (+15,5%)** лица.

- Запазва се устойчиво високият дял на устроените на работа с посредничество на ДБТ, (85,5%, *при 76,3%)*

През анализирания период **на първичния пазар на труда** *(на несубсидирани работни места)* на работа са устроени **1539 безработни лица** или **83,4%** от общо настанените с трудово посредничество. Спрямо същия период на 2017 г. (1346 и 84,3%) **се увеличават с 193 лица в брой**, а в относителен дял намаляват с 0,9 п.п.

- Общо безработните *започнали работа на първичния трудов пазар (с и без посредничество на ДБТ****) възлизат на 2158 лица, при 2094 през същия период на 2017 г.***

- Делът на включените в супсидирана заетост безработни лица през 2018г. **нараства от 15.7% на 16.6%,** тъй като по-малко безработни лица през 2017г. бяха обхванати в програми по ЗНЗ и схеми по ОПРЧР

- С 37,0% (184) лица намалява броя на започналите работа безработни лица (313 *при 497)* ***без посредничество на ДБТ*** *спрямо същия период на 2017 г. Сред започналите работа без трудово посредничество преобладават тези с по-висок образователен ценз и квалификация и лицата, които заминават на работа в икономически по-развити региони на страната или в чужбина.*

Характеристиките на общо постъпилите на работа през периода януари-декември 2018 г. спрямо същия период на 2017 г. са със следните изменения по групи:

- **младежи до 29 г. – 404 (18,7%)** са постъпили на работа, като **36,6% или 148** от тях са от подгрупата до 24 г. вкл. През същия период на 2017 год. устроените младежи са **465 (22,2 %)**. Наблюдава се **намаление с 61 лица (13,1%)**, а в относителен дял намалението е от **3,5 пункта.** *Това се дължи на значително по-малкото действие на двете схеми по ОПРЧР, насърчаващи наемането на младежи: «Обучения и заетост на младите хора» и «Младежка заетост».*

- безработни над 50 г. – 716 (33,2%) . Увеличава се броят на постъпилите на работа над 50 г. със 97 лица, **а в относителен дял се увеличават с 3,6 пункт.**

- специалистите започнали работа са **573 лица (26,6%),** с **увеличение** от 2 **лица - 0,4%)** и с намаление 0,7 п.п. в отн.дял. *Най-добра реализация намират тези с техническо образование – 32,6% (187 лица)), следвани от лицата икономическо и юридическо образование – 25,1% (144 лица), и Услугите, транспорта и охрана- 12,2% (70 лица)* .

- Увеличават се със 7 лица (+2,2%) и реализираните на трудовия пазар **безработни висшисти,** а в относителен дял намаляват с – 0,2 пункта.

- безработните с работнически професии започнали работа са **659 или 30,5%, увеличение от 6** лица в численост а в относителен дял се **увеличение от 0,4 пункта спрямо същия период на 2017г.;**

- Увеличава се броя на устроените на работа без квалификация до 926 (42,9%), при **893** (42,6%), т.е. с 33 лица (3,7%). **Относителният им дял се увеличава с (+0,3%).** И през анализирания период сред постъпилите на работа безработни с превес са тези без изискване за специалност и квалификация.

- През 2018 г**. продължително безработните лица** започнали работа намаляват от 371 (17,7%) през същия период на 2017 г. до 350 (16,2%) или със 21 (-5,7%), като намаляват в относителен дял с 1,5 п.п.

- жените започнали работа **се увеличават със 117 и 3,9 п.п**. - от 1087 (51,9%) **на (55,8%).**

- Увеличават се безработните с намалена работоспособност започнали работа на 116 или **5,4%,** при **79** (3,8%) през 2017г. *На първичния пазар на труда, със съдействието на трудовите посредници са постъпили 51 (44,0%) от тях.*

- Започнали работа с регистрация до 6 месеца /Бърз преход в заетост/ - *от началото на годината до 31.12.2018г. са започнали работа 442 лица в рамките на 6 месеца от тяхната регистрация в ДБТ- Търговище.*

Относителен дял на започналите работа спрямо всички отпаднали от регистрация.

- *През периода януари – декември 2018г. 77,7% от изходящия поток безработни заемат лицата, които са постъпили на работа, при 62,7% през същия период на 2017г., т.е. **отчита се прираст от 15 пункта**, което е позитивен фактор.*

С посредничество на бюрата по труда са регистрирани 41 заети лица от които 10 са устроени на работа. 30 учащи се от тях устроени на работа - 23 и 22 пенсионера са подпомогнати като от 10 са устроени на работа.

През 2018 г. продължават дейностите, свързани с изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020**. Включените в заетост** през периода **са 157,** като **138** от тях са постъпили на работа с посредничеството на Бюрото по труда. На първичния трудов пазар, са устроени 98 а останалите на субсидирани работни места.

Чрез организираните от ДБТ трудови борси и Ден на работодателя , утвърдили се в годините като ефективна форма на трудово посредничество, се дава възможност за пряка среща на търсещите труд с работодателител. През на 2018 г. е проведен 1 Ден на работодателя с участието на 5 ТРЛ и 1 работодател. Обявени са 10 СРМ на които са

устроени на работа 3 безработни лица. Проведена е 1 Специализирана младежка трудова борса с участието на 4 работодателя и 39 ТРЛ обявени са 17 СРМ на които са устроени 17 безработни лица. През периода е проведена и 1 Трудова борса по проект "Обучение на възрастни преминали курсове по огрaмотяване" обявени са 30 СРМ от 6 работодателя, участие в борсата са взели 105 лица. 30 лица са започнали работа от който 26 регистрирани в ДБТ.

В дейности по EURES е проведени 2 информационни сесии за служители. Осъществени са 8 АТР на тема „EURES мрежата и професионалната мобилност в Европа". Консултирани 392 ТРЛ за възможностите за устройване в ЕС и услугите предлагани от EURES мрежата.

Към подобряване на уменията на безработните лица за търсене на работа, за успешно представяне пред работодател, за изготвяне на документи за кандидатстване за работа е насочена **услугата "Ателие за търсене на работа"** (АТР). В организираните от началото на годината общо 34 **АТР** са подпомогнати 359 БЛ.

През 2018г. дейността на трудовите посредници в ДБТ се характеризира с целенасочени действия и инициативи за подобряване информираността на работодателите за услугите на ДБТ. Използват се различни канали за комуникация, с приоритет посещенията на място, в офиса на работодателя. Създават се нови партньорства, с цел разширяване на обхванатия пазарен дял. Активизираното трудово посредничество и удовлетворяване в максимална степен на заявките на работодателите доведе до търсенето на ДБТ Търговище като предпочитан посредник на пазара на труда от страна на големи фирми като : „Пашабахче България" ЕАД ,"Тракия глас България" ЕАД, „Шишеджам аутомотив България" ЕАД, ЛВК „Випнром" Търговище, „Мебел стил" ООД , „Зенон БГ" ООД.

И през отчетния период продължава изпълнението на дейности за постигане на целите на реализирания НПИЕГМ. Във връзка с популяризирането на Европейската гаранция за младежта са организирани и проведени срещи с младежи, завършващи средното си образование. Младежите се запознават с услугите, които се предлагат в ДБТ. Активизираха се контактите с НПО и други институции и организации, имащи отношение към проблемите на младежката безработица. Редовно се провеждат срещи с кметовете на населени места, с помощта на които се идентифицират неактивните младежи. Кметовете ежеседмично получават информация за обявените свободни работни места.

Структуроопределящи отрасли за местната икономика в община Търговище са, машиностроенето, селското стопанство, търговските дейности, транспортните услуги, хотелиерските и ресторантьорски услуги.

Броят на предприятията в Търговище се задържа относително постоянен и общото нарастване е минимално – от 2196 през 2016 г. на 3005 през 2017 г.

Това е доказателство за относително стабилни икономически показатели и запазващо се предприемачество сред местното население.

Най-голям относителен дял в местната икономика през 2017 г. имат предприятията, работещи в областта на търговията и услугите 911 броя или 51.9% от всички фирми.

В сектор „Преработваща промишленост" развиват дейност около 10% от фирмите, а с „Транспорт, складиране и пощенски услуги" работят около 11%.

Икономическото развитие на община Търговище през последните години се характеризира с различна динамика, но като цяло общите финансови показатели на предприятията бележат слаб ръст през 2017г. спрямо 2016 г.

Забелязва се ръст в сектор "Операции с недвижими имоти" с около 9% през 2017 г. спрямо 2016 г.

През 2017 г. продължава ръстът на мебелното производство, като лидер в тази област остава „Мебел стил" ООД.

Промишлеността е основен отрасъл, в икономиката на община Търговище. В този сектор развиват дейност около 13,4% от общия брой предприятия, включително средни и големи предприятия, развиващи дейност в подотрасъл „Преработваща промишленост". В структурата на местната икономика, промишлените предприятията осигуряват около 50% от общите приход.

Продължава работа филиал на швейцарската фирма ХОВАГ ООД с предмет на дейност във фината механика и електроника, като непрекъснато увеличава дейността си.

Продължават работа новите отрасли като стъклопроизводство и стъклопреработка (съответно заводите на "Тракия Глас България" ЕАД и "ГласКо" ООД), както и производство на електрическо оборудване за автомобили ("Зенон България" ЕООД).

Най-голямата инвестиция през последната година в Търговище е доизграждането на третата мощност на заводите за стъкло на "Тракия глас България" ЕАД – над 12 млн.USD през 2016-2017 г.Довършено е едно ново хале и са привлечени допълнителни инвестиции.

Преките чуждестранни инвестиции в общината по данни на НСИ за 2017 г. с натрупване възлизат на 171 370 хил.евро. Създаден е и регистър на инвеститорите на територията на общината.

Структура на регистрираните фирми по отрасли

Отрасъл	%
Промишленост	13.4
Строителство	2.7
Селско и горско стопанство	5.1
Транспорт	10.2
Търговия и изкупуване	51.9
Други отрасли на материалното производство	1.3
ЖКС и битово обслужване	2.1
Наука и научно обслужване	0.1
Образование	4.7
Култура и изкуство	2.5
Здравеопазване, социално осигуряване	1.8
Финанси, кредит и застраховка	1.1
Управление	2.7
Други отрасли на непроизводствената сфера	0.4

1.	ГОДИНА	2013	2014	2015	2016	**2017**
2.	Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия с натрупване към 31.12. (хил.евро)	156 000	151 236	149 500	170 445	**171 370**
3.	Разходи за придобиване на ДМА	222 230	181 738	601 521	160 021	**115 485.6**

	(хил.лв)					
4.	Оборот (хил. лв.)	1 702 259	1 412 287	1 652 731	1 775 213	**1 683684**
5.	Произведена продукция (хил. лв.)	970 850	1 001 203	1 111 512	1 176 510	**1 135 710**
6.	Добавена стойност по факторни разходи (хил. лв.)	325 597	350 444	360 233	412 517	**376 646**
7.	Относителен дял на предприятията с до 9 заети лица в общия брой предприятия за общината	91.0	90.6	91.0	90.9	**90.5**
8.	Относителен дял на предприятията с 10-49 заети лица в общия брой предприятия за общината (%)	7.2	7.6	7.4	7,5	**8.0**
9.	Относителен дял на предприятията с 50-249 заети лица в общия брой предприятия за общината (%)	1.5	1.5	1.3	1.4	**1.2**

10.	Относителен дял на предприятията с повече от 250 заети лица в общия брой предприятия за общината (%)	0.3	0.3	0.3	0.3	**0.3**

Структуроопределящите предприятия в Община Търговище са следните:

В промишлената продукция на община Търговище важни отрасли са производството на хранителни продукти, алкохолни напитки, производството на текстил и изделия от текстил и производството на изделия от стъкло, каучук и пластмаса.

Добре развити са зърнопроизводството, винопроизводството и млекопреработването.

Делът на отрасъл “машиностроене”, който в миналото е бил водещ за икономиката на общината запазва миналогодишните си позиции.

№	Име на предприятието	ЕИК/БУЛСТАТ	Вид на предприятието	Икономическа дейност
1.	„ТРАКИЯ ГЛАС ” ЕАД	117 606 893	голямо	Производство на плоски,домакински и автомобилни стъкла
2.	„ЕМУ” АД	835013079	средно	Изграждане на електрически мрежи
3.	“ЕНЕРСИС”АД	835014882	средно	Производство на акумулатори
4.	„АГРОДИМЕКС” ООД	835028298	средно	Производство и продажба на семена,торове
5.	„ГЛАСКО” ООД	**125540592**	средно	Производство и обработка на стъкло
6.	“ЛВК-ВИНПРОМ” АД	125017325	средно	Производство на вина и спиртни напитки
7.	“ТЕРЕМ-ХАН КРУМ" ЕООД	125549851,	средно	Производство на изделия от машиностроенето
8.	„МЕБЕЛ СТИЛ” ООД	125021188	средно	Производство на мебели
9.	„МИЗИЯ МИЛК” ООД	125531287	средно	Производство на млечни продукти
10.	„БОЖУР 2000” АД	130335831	средно	Производство на облекла
11.	„МЕБЕЛИ ЛИТО” АД	125035214	средно	Производство на мебели
12.	„ЛИРА” ООД	125514688	средно	Производство на изделия от машиностроенето
13.	„УНИЕЛ” ООД	125514398	средно	Производство на изделия от машиностроенето
14.	„ЕКОФОЛ” АД	125042175	средно	Производство и продажба на торове
15.	СТРОЙКОМЕРС-ТТ	125530930	средно	Строителство
16.	„РАДИТА” ООД	125015185	средно	Строителство
17.	ХОВАГ ООД	203297466	средно	Механика,електроника

При проявен интерес за инвестиции в големи размери на територията на Община Търговище, могат да се приложат мерките предвидени в Закона за насърчаване на инвестициите.

През годината ръководството на Община Търговище предприе действия за привличане на китайски инвеститори.

Местните земеделски производители, работят успешно предимно със средства от схемите за директни плащания на площ, като инвестициите са насочени главно в сферата на зърнопроизводството и семепроизводството. Силен тласък през последните години получава отглеждането на вишни, череши, ягоди и малини. Успешно се развиват животновъдството и пчеларството, финансирани по Национални програми.

През 2018 г. успешно се развиват социалните дейности и услуги и проектите с така наречените „меки мерки" в сферата на образованието и културата.

Здравното и медицинско обслужване на населението е обезпечено със спешна, болнична и извънболнична помощ.

Болничната помощ на населението в община Търговище през 2018 г. се осигурява от една Многопрофилна болница за активно лечение и СОБАЛ с обща леглова база 490 легла. В общината функционират още: едно ДКЦ и пет Медицински центъра. В извънболничната помощ на Търговище работят 9 самостоятелни медико-диагностични лаборатории и 10 медико-технически лаборатории. Най-много са регистрираните амбулатории за индивидуална и групова специализирана медицинска помощ - 45. Следват амбулаториите за индивидуална, групова и специализирана дентална помощ - 52 и за индивидуална и групова първична медицинска помощ - 13.

Социалните дейности и услуги в община Търговище са много добре развити. Общият брой на предоставяните услуги през 2017 г. е 15. Това са:

- Домашен социален патронаж с капацитет 506 места;
- Обществена трапезария с капацитет 65 места;
- По проект на BG05FMOP001-3.002-0149-C01 „Осигуряване на топъл обяд в град Търговище и малките населени места" – 66 лица, от м.декември 2017 г.-1000 лица
- Дневен център за възрастни хора с умствени увреждания;
- Дневен център за възрастни с физически увреждания;
- Дневен център за стари хора;
- Две защитени жилища;
- Звено „Майка и бебе";
- Два Центъра за обществена подкрепа;
- Два Центъра за социална рехабилитация и интеграция на лица в неравностойно положение;
- Център за настаняване от семеен тип - 2 броя
- КЗСУ

Образователната система в общината е добре организирана и материално обезпечена. Наличната мрежа от учебни заведения е с оптимизирана структура, съобразена с

действащите законови и подзаконови документи и нормативи и с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието

Училища и детски градини в община Търговище по учебни години /брой за последните пет години

№	Институция	Учебна година				
		2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
1	Детски градини	14	14	12	12	12
2	Училища	25	25	25	22	21

Източник: Община Търговище

Таблица 11: Училища, според по вида и по населени места

№	Вид училище	Име	Населено място
1	Основни училища	I ОУ “Христо Ботев“	Търговище
		II ОУ „Н. Й. Вапцаров“	Търговище
		III ОУ “П. Р. Славейков“	Търговище
		IV ОУ “Иван Вазов“	Търговище
		ОУ “Христо Ботев“	с. Вардун
		ОУ “Г. С. Раковски“	с. Голямо ново
		ОУ “Св. Св. Кирил и Методий“	с. Драгановец
		ОУ “Св. Св. Кирил и Методий“	с. Дралфа
		ОУ “Христо Ботев“	с. Лиляк
		ОУ „Паисий Хилендарски“	с. Надарево
		ОУ „Отец Паисий“	с. Подгорица
2	Средни училища	I СУ „Свети Седмочисленици“	Търговище
		II СУ “Проф. Никола Маринов“	Търговище
3	Обединено училище	ОУ “Христо Ботев“	с. Макариополско
4	Професионални гимназии	Професионална гимназия по земеделие	Търговище
		Професионална гимназия по електротехника и строителство	Търговище
		Професионална техническа гимназия „Цар Симеон Велики“	Търговище
		Професионална гимназия по икономическа информатика „Джон Атанасов“	Търговище
		Професионална гимназия по туризъм и хранително вкусови технологии „Алеко Константинов“	Търговище
5	Спортно училище	Спортно училище „Никола Симов“	Търговище
6	Специално училище	Специално училище за ученици с увреден слух "Свети Иван Рилски"	Търговище

Източник: Община Търговище

16 са функциониращите общински училища:

•11 основни училища (ОУ);

•2 средни училища (СУ);

•1 обединено училище;

• 1 професионална общинска гимназия;

• 1 спортно училище „Никола Симов“

И пет държавните:

• 4 държавни професионални гимназии;

• 1 специално училище

През анализирания период и детските градини, и училищата намаляват, като при изготвянето на ОПР през учебната 2016/2017 г. детските градини от 14 на брой намаляват с 2 бр., а училищата през учебната 2017/2018 г. от 25 на брой намаляват с 3 бр. През учебната 2018/2019 г. от 22 на брой намаляват с 1 бр.

Броят на учениците в община Търговище през учебната 2018/2019 г. намалява с 641 в сравнение с учебната 2014/2015 г., т. е. намалението е с 10,05 %.

Съответно, за същия период броят на децата в детските градини също е намалял със 219, като в процентното изражение от 10,85 на сто се доближава до това на учениците.

Таблица 12: Брой деца в детски градини и училища в община Търговище за последните пет години

№	Институция	Учебна година				
		2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
1	Детски градини	2020	1897	1842	1831	1801
2	Училища	6383	6098	5960	6043	5742

Източник: Община Търговище

Община Търговище работи приоритетно за създаване на подходящи и здравословни условия в образователните институции. Реновирани са съществуващите детски площадки в града и селата на общината. Извършени са необходимите ремонти в училищата и детските градини.

Сферата на образованието в Търговище е обезпечена с квалифицирани кадри. Няма назначени нередовни учители. Има недостиг на специалисти по: математика, физика и чужди езици. Проблем в училищата, намиращи се в селата е липсата на учители специалисти по всеки учебен предмет.

Непрекъснатото повишаване на квалификацията на преподавателските кадри в

общината, е условие за постигане на добри резултати при подготовката на учениците в системата на средното образование. Всяко училище има разработен план за повишаване на професионалната квалификация и преквалификация, който се реализира в рамките на всяка учебна година.

III.5. Здравеопазване и социални дейности

Здравната помощ - болнична и извънболнична, обхваща цялата територия на общината. Тя удовлетворява в необходимата степен медицинските нужди на населението от първична, специализирана и спешна помощ.

Към 31.12.2018 г. на територията на общината функционират 125 лечебни заведения.

Таблица 13: Брой и вид на лечебните заведения в община Търговище

Вид лечебни заведения	2018 г.
Многопрофилна болница за активно лечение	1
Диагностично - консултативни центрове	1
Медицински центрове	9
Амбулатории за първична медицинска	9
Амбулатории за първична дентална	41
Амбулатории за групова първична медицинска помощ	4
Амбулатории за групова първична дентална помощ	3
Амбулатории за специализирана медицинска помощ	35
Амбулатории за специализирана дентална помощ	1
Амбулатории за групова специализирана медицинска помощ	2
Самостоятелно медико-диагностични лаборатории	10
Самостоятелно медико-техническа лаборатория	9
Общо:	**125**

Източник: РЗИ – Търговище

На територията на общината функционират следните социални структури:

1. Комплекс за здравно-социални услуги, състоящ се от:

- Звено „Майка и бебе“ – капацитет 4 места;

- Център за настаняване от семеен тип за деца с потребност от постоянни медицински грижи – капацитет 8 места;

- Дневен център за деца с увреждания – капацитет 20 места;

2. Комплекс за социални услуги за деца и семейства, състоящ се от:

- Център за обществена подкрепа – капацитет 70 места;

- Център за социална рехабилитация и интеграция – капацитет 25 места;

- Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания – капацитет 10 места;

3. Дневен център за стари хора – капацитет 14 места;

4. Дневен център за пълнолетни лица с увреждания – капацитет 20 места;

5. Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания – капацитет 14 места;

6. Център за настаняване от семеен тип за младежи с увреждания – капацитет 14 места;

7. Комплекс за психично-здравни грижи в общността, състоящ се от:

- Дневен център за пълнолетни лица с увреждания – капацитет 30 места;

- Защитено жилище за лица с психични разстройства – капацитет 8 места;

- Защитено жилище за лица с психични разстройства – капацитет 4 места;

8. Защитено жилище за лица с умствена изостаналост – капацитет 8 места;

9. Дневен център за пълнолетни лица с увреждания – капацитет 15 места;

10. Защитено жилище за лица с психични разстройства – капацитет 8 места;

11. Център за социална рехабилитация и интеграция за жертви на домашно насилие – капацитет 30 места;

12. Домашен социален патронаж – капацитет 600 места;

13. Обществена трапезария – капацитет 60 места;

По ПМС 344/21.12.2018 г. Община Търговище продължава да предоставя и услугите:

- Личен асистент
- Социален асистент
- Домашен помощник

Община Търговище работи и по различни социални проекти:

- Проект „С грижа за теб“ – до 31.12.2019 г.

- Проект „Приеми ме 2015“ – до 31.12.2020 г.

- Проект „Осигуряване на топъл обяд - 2016” – до 31.12.2019 г.

Широка е структурата от звена и форми, насочени към оползотворяване на свободното време на младите хора. В Младежкия дом съществуват 8 формации и извънкласни форми на обучение, които през 2017 г. се посещават от над 500 деца и младежи.

В ЦПЛР - Обединения детски комлекс на Търговище (ЦПРЛ-ОДК) се работи с близо 540 ученици в направленията: наука, гражданско образование, спорт (баскетбол, спортна гимнастика, художествена гимнастика, тенис на корт и маса), изкуства и екология.

В Търговище има над 50 детски площадки за игра в междублокови пространства, които заедно с тези в детските градини поетапно се привеждат към европейските стандарти и изисквания за безопасност. През 2018 г. Община Търговище е инвестирала 233 000 лева в рехабилитация на детски площадки в детски ясли и градини и междублокови пространства.

На територията на община Търговище се развиват и практикуват 19 вида спорт. Това са: футбол, баскетбол, волейбол, борба, вдигане на тежести, спортна стрелба, бокс и кик- бокс, спортна гимнастика, акробатика, художествена гимнастика, тенис на корт, тенис на маса, ориентиране, шахмат, хокей на трева, карате „киокушинкай”, и др.. 17 са спортните клубове, които получават подпомагане от Община Търговище и ползват безвъзмездно общински имоти и финансиране. Активно спортуващите деца в спортните обекти на община Търговище са над 600. За развитието на масовия и професионален спорт Търговище разполага със съхранена в сравнително добро състояние материална база - зали, стадиони и терени.

В Търговище съществува традиционна мрежа от културни институции, които са общински, държавни и частни. Те разполагат с добре оборудвана материална база. На територията на общината функционират Регионален исторически музей, Регионална библиотека „П. Стъпов”, Художествена галерия „Н. Маринов” и 39 читалища и читалищни библиотеки. В Търговище работят творчески сдружения на художници, архитекти, писатели, журналисти и научни работници. Община Търговище подкрепя всички инициативи на културните формации на нейна територия и съхранява и доразвива традициите на съпътстващата „Изложение - Търговище” културна панорама. Запазени през годините остават всички специфични за местния обществен живот национални и международни форми, като: международния фестивал на спектакли за деца „Вълшебната завеса", „Големият театър в малкия град” и др.

През отчетната 2018 година продължава изпълнението на инфраструктурни проекти в община Търговище. Състоянието на инфраструктурите в региона се подобрява с финансови средства от Общинския бюджет, Републиканския бюджет, банкови заеми и привлечени по проекти ресурси от фондовете на ЕС. Работи се активно по ремонт и рехабилитация на улици, пътища и тротоари.

Община Търговище продължава да поддържа традиционните си международни контакти с побратимените градове Котбус - Германия, Търговище - Румъния, Смоленск - Русия, Санта Мария да Фейра - Португалия, Болград - Украйна.

Община Търговище притежава сертификати за качество на управлението и за околна среда.

III. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПРЕЗ 2018 ПО ОТНОШЕНИЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ТЪРГОВИЩЕ 2014 – 2020

Приоритет 1. Модерна транспортна инфраструктура

Цели:
Развитие и модернизация на местната инфраструктура, създаваща условия за растеж и повишаване привлекателността на общината за инвестиции;
Рехабилитация на уличната и общинска пътната мрежа.

Изпълнени проекти за обновяване и модернизиране на линейните обекти от градската среда по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020 г.: ул. „Гладстон“ и ул. „Велико Търново“; ул.”Трети март” до околовръстното; бул.”Сюрен”;

Изградени са три паркинга в района на МБАЛ-Търговище;

Въведено в експлоатация **ново кръгово кръстовище** на бул. „Митрополит Андрей”;

Въведена в експлоатация **нова улица** при „пробива Катрафилов”;

Изградено временно **кръгово на бул. „Ал. Стамболийски**”;

Ремонтирани тротоари на бул. „Александър Стамболийски”, ул. „Христо Ботев”, ул. „Паисий” и ул. „П. Р. Славейков” в град Търговище. Финансиране по капиталовата програма на общината.

Изпълнена рехабилитация на улици в град Търговище, с обща дължина 1,2 км., на стойност 547 096 лв. по капиталова програма: ул. Любен Каравелов, ул. Радомир, ул. Христо Ботев, обслужваща улица в промишлена зона (Стефан Дечев) гр. Търговище.

Изпълнена рехабилитация на улици в 10 села на стойност 500 000 лв. с общинско финансиране:
Овчарово; Черковна; Разбойна; Руец; Баячево; Пайдушко; Макариополско; Буховци; Здравец; Голямо Ново.

Рехабилитация на пътя Мировец-Буховци + Буйново-Твърдинци - 123 540 лв.

Изградено ново улично осветление на ул. „Ангел Кънчев”; нови осветителни тела на ул. „Росица”, ул. „Родопи” и на кръгово кръстовище на „Ал. Стамболийски”.

Проведена обществена поръчка и сключени договори за **превоз на пътници по 28 автобусни линии** от републиканската, областната и общинската транспортни схеми. Стойност на поръчката 4,3 млн. лв.

Сключен договор за транспортна услуга за **доставка на хляб и основни хранителни продукти** в населени места с население до 500 жители (Финансиране по ПМС). През 2018г. се извърши доставка два пъти седмично на хляб и основни хранителни продукти в селата Горна Кабда, Кошничари и Цветница.

Приоритет 2. Конкурентоспособна икономика и модерно селско стопанство

Цели:
Ефективно стопанисване и управление на общинската собственост;
Създаване на устойчиво партньорство с бизнеса и образователния сектор;
Подкрепа за инвестиции.

Преобразуване на мероприятие „Обреден дом" в предприятие и проведени конкурси за директори на новите общински предприятия с цел синхронизиране със законодателството, повишаване на ефективността, отчетността и контрола на работата им.

Земеделски земи

След проведен търг през 2018 г. са **сключени 68 договора за общински земеделски земи,** за наем и аренда, за 1 960,314 дка. Приходите от наемното плащане са в размер 86 869,42 лв. за втората и следващите стопански години. (Съгласно чл. 24а, ал. 9 от ЗСПЗЗ, през първата стопанска година не се дължи наемно/арендно плащане, за земите, които не попадат в специализирания слой „Площи, допустими за подпомагане", поради което наемът от тези площи, внесен през 2018 г. е в размер на 54 542,15 лв.)

За създаване на **трайни насаждения са сключени 2 договора** за 36,293 дка.

Предоставено право на ползване на общински земеделски земи **за пчелини** с над 10 пчелни семейства в 4 имота общо за 9,045 дка.

Общо сключените през 2018 г. договори са 412 броя, които са след проведен търг, за учредено право на ползване, за ползване на полски пътища, бели петна, мери, пасища и ливади за **7 305,438 дка.**

Общо приходите през 2018 г. от договори и такси за ползване на общински земеделски земи са в размер на **700 494 лв.**

Действащите договори за общински земи към момента са **общо 762 бр.**

Рехабилитация на улична и пътна мрежа, осигуряваща по-добра транспортна инфраструктура и организация на движение, като предпоставка за привличане на инвеститори.

Подкрепа и осигуряване на финансиране, чрез ОП „Добро управление", за областния информационен център с цел **информиране и популяризиране на програмите за подкрепа на предприемачеството,** въвеждане на иновации, разширяване и модернизиране на предприятията.

Прилагане на **мерки за ускорено, персонално обслужване на внесени инвестиционни намерения** за разширяване дейността на местния бизнес, с цел съкращаване сроковете за издаване на документи от Общината.

Оказана логистична **подкрепа, по линия на привличане на чуждестранни инвеститори,** създаването на устойчиви работни места и разширяване на икономическите дейности в общината, на предприятие за пране и багрене на облекла.

СПРАВКА ИНВЕСТИЦИОННИ НАМЕРЕНИЯ

През 2018 г. са постъпили 54 бр. уведомления за инвестиционни предложения до община Търговище, съгласно Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда:

- Изграждане и експлоатация на нова сграда за стъклени трошки към инсталация за производство на плоско стъкло към „Тракия Глас България" ЕАД
- Монтаж на нова декорираща машина към „Пашабахче България" ЕАД (завод да домакинско стъкло)
- Газопроводно отклонение
- Изграждане на предприятие за преработка и съхранение на пчелен мед и пчелни продукти в землището на село Алваново
- Изграждане на предприятие за производство на каменна вата
- Монтиране и експлоатация на инсталация за преработка на пластмасови опаковки в землищата на село Надарево
- Изграждане на автосервизен център за диагностика и ремонт на автомобили
- Изграждане на пункт за технически прегледи
- Изграждане на игрална зала за хазартни игри
- Изграждане на фризьорски салон
- Изграждане на жилищни сгради-20 бр.
- Изграждане на базови станции на мобилни оператори- 10 бр.
- Цех за преработка и замразяване на плодове и зеленчуци, производство на сладка и конфитюри в землището на село Здравец
- Разширение на ферма за отглеждане на стокови кокошки носачки с капацитет 20 160 броя в землището на село Кръшно
- Разширение на ферма за птици-бройлери с капацитет 57 612 броя в землището на село Голямо Соколово
- Разширение на съществуваща птицеферма за отглеждане на кокошки-носачки с производствен капацитет 75 900 броя в землището на село Буйново
- Изграждане на овцеферма за отглеждане на 250 броя овце в броя в землището на село Макариополско
- Изграждане на птицеферма за угояване на пилета с капацитет 19 800 броя в землището на село Дралфа
- Изграждане на селскостопански сгради- 2 бр.
- Оборудване на съществуващи сгради в птицеферма-2 бр.
- Модернизация и автоматизация на съществуваща свинеферма в землището на село Буйново
- Изграждане на система за капково напояване
- Поставяне на преместваеми обекти

Приоритет 3. Чисти и зелени населени места

Цели:

Осигуряване на чиста, зелена и красива среда в града и селата;
Повишаване на енергийната ефективност.

Изпълнена е 2/3 от **инвестиционната програма** по процедура „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020“ по Оперативна програма „Региони в растеж” (ОПРР). Заложени 12 обекта в 4 направления, за общо над 17,7 лв. Срокът за изпълнение на програмата - 2021 г.

Приключи изпълнението на 3 обекта от **обновяването на образователната инфраструктура за над 9 млн**. Извършен основен ремонт, въвеждане на мерки за енергийна ефективност и оборудване на I ОУ ”Хр.Ботев”, детска градина №9 „Приказка” и детска ясла №1 „Първи юни”. Финализира се обновяването на детска градина „Снежанка”. Срокът за приключване на целия проект е месец май 2019 г.

Изпълнени и въведени в експлоатация са обектите от второто направление по линия на **градската среда по ОП „Региони в растеж” за 5,3 млн. лв**. Ремонтите обхванаха улиците: „Гладстон”, „Велико Търново”, „Трети март” (от „Трайко Китанчев” до околовръстното), бул.”Сюрен (от „Трайко Китанчев” до търговския комплекс). В проекта е кръговото кръстовище на бул.”Митрополит Андрей”. Реновирани са двете улици около спортната зала. **Благоустроени са 35 дка. от кв.”Запад 2”** - вътрешната улична мрежа и тротоарите, нови паркинги, спортно-игрови съоръжения, площадка за волейбол и баскетбол, маси за тенис и други.

Приключи **саниране на 12 многофамилни жилищните сгради**, включени в Националната програма за мерки за енергийна ефктивност. Включени са 15 обекта за общо 13,2 млн. лв. В ход е изпълнението на 3 жилищни блока.
Извършени **благоустройствени дейности в малките населени** места (по заявки на кметовете и след одобрени искания от кметските съвети) за близо 60 000 лв.

Продължава **реновирането на тротоари. 2103 кв. м са новоизградените от ОП „Флора”. ОП БКС изпълни през 2018 г. други 1976 кв. м. Продължава и подмяната на растителните видове с общински средства.** Засадени са 130 дървета широколистни и иглолистни, 250 храстовидни рози, 53 000 сезонни цветя. В бюджета на „Флора” са предвидени 203 000 лв. за обезпечаване на дейността, които извършват, включително в изграждане на нови тротоари, озеленяване и т.н. В този на БКС за дейности по кърпежи и ремонти - 185 000 лв. Отделно над 1 млн. лв. са средствата за чистота.

Започна обновяване на парка Борово око, с ремонт на алеи, полагане на нови настилки, изграждане на зелени пространства, парково оборудване и обзавеждане, обезопасяване на пешеходни алеи от опасни дървесни видове и замяна с нови, подходящи за градска среда. Ремонтите се извършват в рамките на дейността, възложена на ОП „Флора” и се обезпечават със средства от финансирането на предприятието.

През 2018 г. системата за ведонаблюдение е разширена с нови 14 камери в общината. В Търговище новопоставените са на: кръстовището на автогарата 2 камери, на кръстовището в района на "Стария бряст" 4, които разчитат и номерата на автомобилите. 1 е на новоизградената площадка до бившия Дом "Майка и дете". През

2018 година се разшири и видеонаблюдението в селата, 3 камери са монтирани в село Надарево и 4 в Голямо ново.

Системата в града вече включва близо 40 камери.

Контролна дейност по чистота за 2018 г.

Предупредителни протоколи за:

Складиране на строителни материали на обществени места – 179 бр.
Лепене на агитационни материали на нерегламентирани места – 4 бр.
Непочистени прилежащи части на сгради и търговски обекти от сняг и ледени висулки- 121 бр.
Струпани дърва за огрев, изрезки и др. на обществени места- 52 бр.
Изхвърлени неразфасовани кашони в контейнерите – 34 бр.
Изхвърлена угарка на нерегламентирано място – 4 бр.
Лагеруване по пейките в градските градини и паркове – 2 бр.
Нарушения при наредбата за рекламната дейност на територията на община Търговище - Разполагане на рекламни табели без необходимия набор от документи и разрешителни -7 бр.
Нарушени по Закона за управление на отпадъците - 3 бр.
Кучета без необходимите ветеринарномедицински документи – 7 бр.
Разпиляване на битови отпадъци около контейнерите за смет – 10 бр.
Изхвърляне на промишлени отпадъци в контейнерите за смет – 2 бр.
Бране и метене на липов цвят – 2 бр.
Нарушаване на Наредбата за обществения ред – вдигане на шум от 14-16ч. – 9 бр.
Замърсяване на гробищния парк – 4бр.

Съставени 19 акта за:

Лепене на агитационни материали на нерегламентирани места – 5 бр.
Нарушения на Закона за ветеринарномедицинската дейност:
Не са взети мерки домашния любимец да не създава опасност за хора или други животни – 1бр.; Извеждане на куче без повод – 1бр.; Любимци без необходимите ветеринарномедицински документи – 4 бр.
Изхвърляне на строителни отпадъци на нерегламентирани места – 2 бр.
Повреждане пътната настилка – 1 бр.
Бране на липов цвят – 4 бр.
Изхвърляне на неразфасовани кашони в контейнерите за смет – 1бр.
ТСУ:
Констативни актове за спиране на строителство - 3 бр.
Заповеди за спиране на строителство - 3 бр.
Констативен акт за премахване на строеж - 4 бр.
Заповеди за премахване на строеж - 2 бр.
Констативен акт за премахване на преместваем обект - 1 б.
Заповед за премахване на преместваем обект - 1 бр.

Констатирани административни нарушения за поставяне на маси, тенти, столове на заведения – 14 акта.

Продължава добрата практика за стимулиране на гражданската активност за съвместни действия за създаване на привлекателна публична среда – зелени площи и други чрез **конкурсите за най-привлекателно околоблоково пространство**; най-празнична украса на населените места и фасадите на частните домове.

Изградени кътове за отдих със зелени площи по ПУДОС в село Макариополско и село Голямо ново.

Намаляване популацията на изоставените и скитащи кучета:

Над 3300 са домашните кучета от община Търговище, въведени в националната информационна система на Българската агенция по безопасност на храните. 891 Гроздanов са новорегистрирани в системата през миналата година.

Новодекларираните в МДТ през 2018 г. са над 840 домашни кучета. Внесените такси са в размер на над 10 000 лв., което е два пъти повече в сравнение с предходната година.

Кастрирани са 419 изоставени кучета, които са заловени от улиците на населените места. Капацитетът на **приюта е разширен на 140 места.**

Закупена **нова техника за хигиенизиране** и сметосъбиране**.**

Почистваща машина за растителни и битови отпадъци, самосвал, сметосъбиращи автомобили – 2 бр., каналопочистващ автомобил, опесъчител и оборудване. За тази година предстои да се закупи строителна и почистваща техника.

Приоритет 4. Всеотдайна грижа към гражданите;

Цели:
Съвременни и сигурни условия за обучение в образователните заведения на територията на общината;
Подкрепа за деца, младежи с изявени таланти;
Нова социална политика и отговорност при предоставяне на услуги.

Въведени са мерки за **енергийна ефективност в 3 звена от образователната инфраструктура по ОП „Региони в растеж”**, както и **13 многофамилни жилищни** сгради по националната програма.

Извършен **текущ ремонт на сградите на 3 училища** в град Търговище и селата на община Търговище. Стойност - 224 000 лв.: III ОУ „П.Р. Славейков" - Търговище, ОУ „Христо Ботев" с. Макариополско и IV ОУ „Иван Вазов” в Търговище.

Изградени са **нови площадки в 4 детски градини** в Търговище и селата Маково, Голямо Соколово, Лиляк, детска ясла 5, както и в детски ясли. Закупено е оборудване за дворните площадки в градини и тези в околоблокови пространства.

В Търговище са **изградени три многофункционални игрища**, включващи детски и спортни площадки, зелени кътове и места за отдих с общински средства, както и по ОПРР.

Обновена е сградата на учебно-тренировъчния център на ул.”Хр. Ботев”. Инвестирани са 850 000 лв. по ПМС. В него тренират над 450 деца, младежи и изявени спортисти.

Пред приключване е изграждането на **тенис кортове** на стадион „Неделчо Камов”.

15 заявления са одобрени през 2018 г. **по общинската програма за подпомагане на двойки и лица с репродуктивни проблеми**. В 8 от случаите средствата, до 2 500 лв., са изплатени на кандидатствалите. Нази година средствата за общинския фонд за подпомагане скачат от 30 000 на 35 000 лв.

Продължават ремонтите на общинската почивна база в Балчик. В третия, най-голям корпус, през 2018 г., са инвестирани 74 000 лв. в смяна на дограми, на инсталации и други. Завършен беше вторият корпус. Предстои да се работи по първия. През 2018 г. Общината **осигури лятна почивка на преференциални цени в базата на 240 деца с изявени таланти и 260 възрастни хора** от пенсионерските клубове в общината. Базата е отворена и за всички граждани, които желаят да прекарат ваканцията си там.

Изготвена **Програма за развитие и насърчаване на физическото възпитание и спорта** на територията на общината, както и **Наредба за условията, реда и критериите за финансово подпомагане на спортните клубове.**

Осигурено **финансово подпомагане за спортни клубове** в общ размер на 60 000 лв., т.г. става 70 000 лв. Отделно подкрепен ФК „Светкавица” с близо 90 000 лв., за селските футболни клубове и др.

Осигурени **стипендии за 49 деца** с изявени дарби и постижения в различните сфери на науката, изкуството, спорта. Проведена церемония за отличаване на стипендиантите. Общ размер на средствата за стимулиране - 20 000 лв.

Ремонт на сградите на 3 читалища в селата Драганoвец, Съединение и кв.Въбел. Предходната година реновирахме сградите на читалищата в Давидово, Дългач и Пробуда.

Ремонти на пенсионерските клубове на ул. „Паисий” и „Стефан Караджа”, както и на кухнята на Социален патронаж. Извършва се ремонт на клуба на Съюза на инвалидите.

2800 нуждаещи са включени в Проект **„Топъл обяд”** по Оперативна програма „За храни и/или основно материално подпомагане”. Подпомагането продължава до края на 2019 г.

620 жители на общината, подкрепени чрез социалния патронаж, който обхваща Търговище и селата: Острец, Макариополско и Дралфа.

Продължава реализацията на **проекти в социалната сфера:** Функционира „Дневен център за деца с увреждания", в рамките на проект **„С грижа за теб"**, който предоставя общо 7 вида услуги и обхваща над 1000 бенефициенти. Общината е партньор по **проект „Приеми ме**" за осигуряване на приемни семейства на деца в риск. Продължи и работата **на Центъра за почасови услуги за хора с увреждания.**

Осигурени над **150 работни места по различни национални програми**: по проект „Работа", „Обучение и заетост на младите хора"; „Помощ при пенсиониране" и други.

Обогатява се културният календар на общината чрез нови форми: ученическия конкурс за фоторазказ „Търговище днЕС", по повод Българското председателство; възстановка на обичая Лазаруване на открита сцена, по повод Великденския празничен цикъл; общоградско изпращане на абитуриенти; програма за коледния базар; богата панаирна програма; за първи път отбелязване на Деня на Съединението и други.
Осигуряване **финансова издръжка или подкрепа за културни институции и състави.** За Духовия оркестър и ансамбъл „Мизия" м.г. от местните приходи са насочени близо 645 000 лв. Тази се увеличават с още 46 000 лв. За дейностите в ОДК Общината дава 172 000 лв. За ЦМДИ тази година са предвидени 283 000 лв. от местните приходи, увеличението е с 33 000 лв.
Финансово бяха подпомогнати за сценично облекло мажоретен състав и СХ „Родна песен" към ОНЧ „Напредък - 1864" - Търговище, по повод 120-та годишнина на състава, осигурена финансова подкрепа и за изпълнители за международни и национални участия, включително подпомагане участието на повече от 120 читалищни самодейци от цялата община в Националния тракийски фолклорен фестивал „Богородична стъпка", гр. Стара Загора.

Приоритет 5. Компетентна и отговорна администрация

Цели:
Разработване на система за повишаване квалификацията на служителите и персонална отговорност на всеки;
Изграждане на електронна община;
Изграждане на партньорства с бизнеса и гражданското общество.

Извършен **одит** на всички предоставяни **административни услуги**, с цел оптимизация.

Внедрени актуализирани **Вътрешни правила и Политика за защита на личните данни.**

Изготвени са **Доклад от извършена самооценка по прилагане на CAF 2013** на Община Търговище и **План** за действие на Община Търговище за реализиране на мерките за подобрение от доклада за самооценка **по CAF за периода 2018-2019 година** по проект „Внедряване на обща рамка за самооценка CAF".

Внедрена **система за електронен обмен** на документи между администрациите. (За периода ноември-декември 2018 година са приети и изпратени 181 електронни документа).

Общо предоставени услуги от ЦАО - 29 790 броя:

Услуги по гражданско състояние и регистрация -17 074;
„Устройство на територията" – 3 441;
„Икономическо развитие" – 610;
„Бюджет, финанси, местни данъци и такси" – 8665.
Регистрирани преписки 52 018.
Постъпили 92 заявления по Закона за достъп до обществена информация.
Проведени 11 приемни с 174 граждани.
Издадени 104 разрешения за строеж.
Постъпили са 299 броя жалби, 245 сигнала (от тях 183 на „горещата" телефонна линия).

Най-висока оценка дават 95,33 % от гласувалите на сайта на Общината за удовлетвореността от предоставяните услуги. Доволните са 4,00 на сто, а много недоволните 0,66 %. Гласувалите са 150.

Предстои закупуването на Система за **електронно наблюдение на метеорологичните показатели** на територията на град Търговище

Проведени са **конкурси** за заемане на длъжности в администрацията, за директори на общински предприятия, РИМ, ХГ "Проф. Н. Маринов", както и по различните проекти.

Отваряне на Община Търговище чрез осигуряване на **непрекъсната и актуална информация** за работата на администрацията, предложенията за промяна в местни нормативи и запознаване с текущото изпълнение на управленската програма.

Община Търговище е класирана на **6 позиция в рейтинга за прозрачност**, сред всички 265 общини в България. Това показва проучване за 2018 г. на Програма Достъп до Информация.

Предстои внедряване на система **Електронното връчване** (е-Връчване), която позволява изпращане и/или получаване и съхраняване на електронни документи за/от публични органи, физически и юридически лица.

Актуализирани 7 наредби и е приета 1 нова. Сключени 74 договора за обществени поръчки

Наложена **по-ефективна система за контрол и отчетност** в работата на общинските структури. Подобрена събираемостта на местни данъци и такси, както и на просрочени задължения.

Изпълнение на приходите:

Вид приход	План по Бюджета за 2018г.	Изпълнение в лв.	Изпълнение в %
Окончателен годишен патентен данък	64 000	70 432	110,05
Данък в/у таксиметровите превози	35 000	38 225	109,21

Данък в/у недвижимите имоти	925 000	1 056 042	114,17
Данък в/у превозните средства	1 780 000	2 040 670	114,64
Данък при придобиване на имущество	805 000	927 846	115,26
Туристически данък	12 500	12 222	97,78
Други данъци /Пътен данък/		1 552	
Такса битови отпадъци	3 010 491	3 915 011	130,05
Такса за администр. услуги	165 000	151 055	91,55
Такса за притежаване на куче	4 200	10 814	257,48
Глоби, санкции, неустойки	65 500	90 636	138,38
Наказателни лихви за данъци	218 000	312 457	143,33
ОБЩО:	**7 084 691**	**8 626 962**	**121,77**

Капиталова програма 2018 г.

	Наименование	**План**	**Отчет**	
1	**2**	**3**	**4**	5
Параграф 5100: Основен ремонт на дълготрайни материални активи		**9523151**	**3810931**	
Функция 01: Общи държавни служби		**15000**	**0**	
1	Ремонт архив на дирекция "УТ" в сградата на Община Търговище	**10000**	**0**	В процес на изпълнение
2	Ремонт покрив ритуална зала в с. Черковна	**5000**	**0**	В процес на изпълнение
Функция 03: Образование		**7194503**	**1616526**	
3	Строително монтажни работи - ОУ „Христо Ботев" с. Макариополско	**96359**	**96358**	изпълнено
4	Строително монтажни работи - III ОУ „П.Р. Славейков" гр. Търговище	**98438**	**98438**	изпълнено
5	Ремонт на IV ОУ „Иван Вазов" в гр. Търговище	**30000**	**29997**	изпълнено
6	Рехабилитация на детски площадки в детските градини на територията на община Търговище	**7267**	**7267**	изпълнено
7	Проект „Обновяване и модернизиране на общинската образователна инфраструктура" по ОПРР 2014-2020	**6962439**	**1384466**	В процес на изпълнение
Функция 04: Здравеопазване		**32621**	**32621**	
8	Рехабилитация на детски площадки в детските ясли в гр. Търговище	**32621**	**32621**	изпълнено
Функция 05: Социално осигуряване, подпомагане и грижи		**39000**	**26399**	
9	Ремонт сервизно помещение на съюза на инвалидите в гр. Търговище	**8000**	**1282**	Частично изпълнено
10	Ремонт кухня на социален патронаж в гр. Търговище	**10000**	**9117**	изпълнено
11	Ремонт пенсионерски клуб в кв. Въбел	**5000**	**0**	
12	Ремонт пенсионерски клуб на ул. Паисий	**6000**	**6000**	изпълнено

13	Ремонт пенсионерски клуб на ул. Стефан Караджа	**10000**	**10000**	изпълнено
Функция 06: Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда		**1521590**	**1490588**	
14	Рехабилитация на детски площадки в междублоковите пространства в гр. Търговище	**74494**	**74494**	изпълнено
15	Рехабилитация на улично осветление в гр. Търговище	**260000**	**259026**	изпълнено
16	Рехабилитация на ул. Л. Каравелов - от ул. Копривщица до ул. 3-ти март в гр. Търговище - ПМС 309/20.12.2017	**230000**	**230000**	изпълнено
17	Благоустрояване на част от кв. 173 в гр. Търговище	**30000**	**0**	В процес на изпълнение
18	Ремонт ул. Христо Ботев в гр. Търговище - ремонт по цялата дължина	**190096**	**190091**	изпълнено
19	Ремонт ул. Радомир в гр. Търговище - ремонт по цялата дължина	**60000**	**59997**	изпълнено
20	Ремонт път в промишлена зона (Стефан Дечев) гр. Търговище	**67000**	**67000**	изпълнено
21	Ремонт на ул. Мургаш в с. Овчарово	**50000**	**49999**	изпълнено
22	Ремонт на ул. Полаза в с. Черковна	**50000**	**49999**	изпълнено
23	Ремонт на ул. 6-ти септември в с. Разбойна	**50000**	**50000**	изпълнено
24	Ремонт на ул. Петър Къдрев в с. Руец	**50000**	**49999**	изпълнено
25	Ремонт на ул. Васил Левски в с. Баячево	**50000**	**49999**	изпълнено
26	Ремонт на ул. Ген. Заимов в с. Пайдушко	**50000**	**49998**	изпълнено
27	Ремонт улици с. Макариополско	**50000**	**50000**	изпълнено
28	Ремонт на ул. Неделчо Камов в с. Буховци	**50000**	**49998**	изпълнено
29	Ремонт на ул. Радецки в с. Здравец	**50000**	**49991**	изпълнено
30	Ремонт ул. Пирин в с. Голямо Ново	**50000**	**49999**	изпълнено
31	Ремонт тротоари на бул. Александър Стамболийски ул. "Хр.Ботев", ул. "Паисий"и ул. "П.Р.Славейков" в гр. Търговище	**110000**	**109998**	изпълнено
Функция 07: Почивно дело, култура, религиозни дейности		**596896**	**521257**	
32	Ремонт на почивна база Балчик	**43993**	**43992**	изпълнено
33	Основен ремонт и обновяване на спортна сграда с идентификатор 73626.506.574.1 в УПИ VII, кв. 123, ул. „Хр. Ботев”, гр. Търговище - ПМС 347/08.12.2016	**432231**	**414759**	изпълнено
34	Ремонт покрив на столова към Обреден дом Търговище	**8834**	**8831**	изпълнено
35	Разширение на Гробищен парк гр. Търговище, авторски и строителен надзор	**111838**	**53675**	В процес на изпълнение
Функция 08: Икономически дейности и услуги		**123541**	**123540**	

36	Рехабилитация на Път -TGV-2161/III-5102 МИРОВЕЦ БУХОВЦИ +БУЙНОВО - ТВЪРДИНЦИ км.7+250 до км 7+900	**123541**	**123540**	изпълнено
Параграф 5200: Придобиване на дълготрайни материални активи		**6206222**	**3211860**	
Функция 01: Общи държавни служби		**6000**	**2995**	
5201 придобиване на компютри и хардуер		**6000**	**2995**	
37	Закупуване на хардуер за общинска администрация	**6000**	**2995**	Частично изпълнено
Функция 03: Образование		**33326**	**29958**	
5201 придобиване на компютри и хардуер				0
5203 придобиване на друго оборудване, машини и съоръжения		**15306**	**12695**	
	III ОУ „П.Р. Славейков" гр. Търговище-бензинова косачка , моторна коса,моторен трион и снегорин	**8818**	**7535**	изпълнено
	ОУ „Христо Ботев" с. Макариополско - бензинова косачкас валяк за трева, бензинов трион и снегорин	**6488**	**5160**	изпълнено
5205 придобиване на стопански инвентар		**18020**	**17263**	
38	Закупуване на стерилизатори за ДГ 9 „Приказка” гр. Търговище	**9000**	**8413**	изпълнено
	III ОУ „П.Р. Славейков" гр. Търговище-бетонни кошчета за отпадъци,бетонни саксии, бетонни маси и пейки	**7367**	**7240**	Изпълнено
	ОУ „Христо Ботев" с. Макариополско- бетонни маси и пейки	**1653**	**1610**	изпълнено
Функция 05: Социално осигуряване, подпомагане и грижи		**16500**	**0**	
5203 придобиване на друго оборудване, машини и съоръжения		**2500**	**0**	
39	Закупуване на климатици за Дневен център за хора с увреждания гр. Търговище	**2500**	**0**	изпълнено
5204 придобиване на транспортни средства		**14000**	**0**	
40	Закупуване на 2 бр. автомобили за социален патронаж в гр. Търговище	**14000**	**0**	В процес на изпълнение
Функция 06: Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда		**5810396**	**2942518**	
5203 придобиване на друго оборудване, машини и съоръжения		**58128**	**50440**	
	Закупуване на водоструйка за ОП БКС Търговище	**2803**	**2803**	изпълнено
	Изграждане на светофарна светодиодна уредба и таймери за обратно броене на ул."Х.Димитър" гр. Търговище	**9425**	**2600**	В процес на изпълнение
	Закупуване на прикачен инвентар за снегопочистване-план - сметка	**35900**	**35880**	изпълнено

	доставка и монтаж на система за видеонаблюдение в гр. Търговище	**10000**	**9157**	изпълнено
5204 придобиване на транспортни средства		**1340600**	**831579**	
41	Закупуване на камион самосвал за ОП ”Флора”	**50000**	**0**	предсои
42	Закупуване на специализирана техника за събиране на битови отпадъци - план сметка	**538600**	**487800**	изпълнено
43	Закупуване на специализирана техника - атовишка - план сметка	**180000**	**167226**	изпълнено
44	Закупуване на специализирана техника за поддръжка и експлоатация на Регионално депо - план сметка	**502000**	**176553**	Частично изпълнено
45	Закупуване на товарен автомобил – контейнеровоз за транспортиране на отпадъци - план сметка	**70000**	**0**	
5206 изграждане на инфраструктурни обекти		**4411668**	**2060499**	
46	Проект „Развитие, обновяване и модернизиране на градската среда в град Търговище“ по ОПРР 2014-2020 г.	**4401668**	**2050965**	
47	Строителен надзор на обект Реконструкция на ул."Поп Сава Катрафилов" от бул."Трайко Китанчев" – кръстовище ул. "В. Петлешков" до кръстовище ул. „Любен Каравелов" - ПМС 309/20.12.2017	**10000**	**9534**	изпълнено
Функция 07: Почивно дело, култура, религиозни дейности		**250000**	**146650**	
5204 придобиване на транспортни средства		**16000**	**0**	
48	Закупуване на микробус за Регионален исторически музей, Търговище	**16000**	**0**	В процес на изпълнение
5205 придобиване на стопански инвентар		**30000**	**26155**	
49	Почивна база Балчик - Обзавеждане	**30000**	**26155**	изпълнено
5206 изграждане на инфраструктурни обекти		**204000**	**120495**	
50	Изграждане на тенис кортове на стадион "Неделчо Камов" гр. Търговище, включително проектиране и надзор	**120000**	**100589**	Частично изпълнено
51	Изграждане на писта за авиомоделизъм в гр. Търговище	**64000**	**0**	
52	Проучване, разкопки и реставрация на археологически обект Мисионис - ПМС 283/13.12.2017	**20000**	**19906**	изпълнено
Функция 08: Икономически дейности и услуги		**90000**	**89739**	
5204 придобиване на транспортни средства		**50000**	**49865**	
53	Закупуване на лекотоварен автомобил за ОП ”СОД” - 2бр.	**50000**	**49865**	изпълнено
5205 придобиване на стопански инвентар		**40000**	**39874**	

54	Доставка и монтаж на клетки за приют за безстопанствени животни - гр. Търговище	**40000**	**39874**	изпълнено
Параграф 5300: Придобиване на нематериални дълготрайни активи		**146000**	**12040**	
Функция 01: Общи държавни служби		**16000**	**2040**	
5301: Придобиване на програмни продукти и лицензи за програмни продукти		**6000**	**2040**	
55	Закупуване на софтуер за общинска администрация	**6000**	**2040**	
5309: Придобиване на други нематериални дълготрайни активи		**10000**	**0**	
56	Паспортизация на общински сгради	**10000**	**0**	
Функция 03: Образование		**20000**	**0**	
5309: Придобиване на други нематериални дълготрайни активи		**20000**	**0**	
57	Изготвяне на инвестиционен проект за основен ремонт и обновяване на ДГ "Пчелица" гр. Търговище, включително енергийно обследване	**20000**	**0**	В процес на изпълнение
Функция 05: Социално осигуряване, подпомагане и грижи		**24000**	**0**	
5309: Придобиване на други дълготрайни нематериални активи		**24000**	**0**	
58	Изготвяне на инвестиционен проект за кандидатстване с проектно предложение „Изграждане на съвременна жилищна среда за социално слаби семейства в Община Търговище“ по ОПРР 2014-2020	**24000**	**0**	В процес на изпълнение
Функция 06: Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда		**60000**	**10000**	
5309: Придобиване на други дълготрайни нематериални активи		**60000**	**10000**	
59	Проектиране , благоустрояване на част от кв. 95 УПИ I в гр. Търговище	**20000**	**0**	В процес на изпълнение
60	Проектиране , благоустрояване на кв. 8 в гр. Търговище	**30000**	**0**	
61	Изготвяне на цифрови модели на регулационните планове на с. Давидово, с. Момино и с. Черковна	**10000**	**10000**	изпълнено
Функция 07: Почивно дело, култура, религиозна дейност		**26000**	**0**	
5309: Придобиване на други дълготрайни нематериални активи		**26000**	**0**	
62	Изготвяне на инвестиционен проект за основен ремонт и обновяване на спортна зала "Дечко Стефанов" гр. Търговище, включително енергийно обследване	**20000**	**0**	В процес на изпълнение
63	Актуализиране на инвестиционен проект: „Преустройство на сграда - бивша земеделска банка в изложбени зали“ (за кандидатстване с проектно предложение по инвестиционен приоритет „Културна инфраструктура“ по ОПРР	**6000**	**0**	В процес на изпълнение

	2014-2020)			

Бюджет на Община Търговище

Общината е приключила 2018 година с бюджет от 43 410 179 лв. в сравнение с 2017 г., когато той е бил 40 095 970 лв. Приходите за 2018 г. са 43 410 179 лв. Субсидиите, трансфер от ЦБ за 2018 г., са в размер на **30 948 531** лв., което е повишение с 10,12 % спрямо 2017г., когато тя е била **28 104 990** лв.

Постъпленията от данъци за отчетния период са **4 125 988** лв., което е 33,76% от общия размер на собствените приходи. В сравнение с 2017 година е налице увеличение от 371 084 лв., или с 9,88% повече. Най-висок е делът на приходите от имуществени данъци – 4 036 779 лв.

Неданъчните приходи представляват 66,24% от общия размер на собствените приходи, като за отчетния период са постъпили **8 097 022** лв. Наблюдава се увеличение от 4,97% спрямо 2017 година.

С най-голям относителен дял в неданъчните приходи са приходите от общински такси – 5 252 011 лв.

Приходите и доходите от собственост са от съществено значение и към 31.12.2018 г. са в размер 1 478 059 лв., което е почти 18,25% от неданъчните приходи.

Приходите от продажба на общинско имущество са се увеличили спрямо 2017 г. със 180 188 лв., като в края на 2018 г. са 254 761 лв.

Отчет на бюджета за периода 2017 – 2018 г.

	2017	**2018**
Приходи	**В лева**	**В лева**
Собствени приходи	**11 468 645**	**12 223 010**
Данъчни, в т. ч.	**3 754 904**	**4 125 988**
в/у доходи на физ. лица	92888	87 657
Имущ. данъци	3 661 197	4 036 779
Други данъци	819	1 552
Неданъчни, в т. ч.	**7 713 741**	**8 097 022**

от собственост	1 542 929	1 478 059
общински такси	5 002 668	5 252 011
глоби и санкции	302 943	486 056
др.нед. приходи	660 842	382 766
внесени ДДС и др.данъци	-245 928	-234 259
от продажби	74 573	254 761
приходи от концесии	287 346	401 534
дарение	88 368	76 094
Субсидии(трансфери) от Цент.бюджет	**28 104 990**	**30 948 531**
трансфери	**761 984**	**594 171**
временни безлихвени заеми	**-85 859**	**-1 754 257**
Предоставена временна финансова помощ	**2 000**	**4 000**
Заеми от банки	**-657 077**	**1 212 962**
временно съхр.на средства и друго финансиране	**-839 585**	**-641 213**
Депозити и средства по сметки(§ 9500)	**1 340 872**	**822 975**
Всичко приходи	**40 095 970**	**43 410 179**
Дефицит/излишък/	***153 790***	***-1 398 724***
Разходи		
Здравеопазване	1 609 374	1 778 637
Образование	19 036 617	20 868 197
Соц.подпомагане	3 123 827	3 644 898
Жил. строителство	6 019 089	6 442 785
Общ.администрация	3 492 571	3 609 719
Отбрана и сигурност	178 209	147 033
Почивно дело, култура	2 709 935	2 995 970
Физк. и спорт	796 449	801 107
Иконом.дейности	3 048 265	3 052 403
Разходи за лихви	81 634	69 430
Всичко разходи	**40 095 970**	**43 410 179**

Източник: Община Търговище.

През отчетния период в структурата на разходите на Общинския бюджет по функции, най-голям относителен дял заемат разходите на функция “Образование”, следвано от „Жилищно строителство“, „Социално подпомагане „Общинска администрация“, "Икономически дейности “ и т. н., като при тях се отчита увеличение на разходите в сравнение с 2017 г. През отчетният период намаляване на разходите се наблюдава във функция „Отбрана и сигурност“, “Разходи по лихви“.

През отчетния период по функции най-голям дял заемат делегираните от държавата дейности.

Структура на разходите по Параграфи

Наименование на разходите	Бюджет 2017г.	Бюджет 2018г.
1. Заплати	18 938 776	20 817 579
2. Други плащания	1 916 543	1 832 456
3. Осигуровки	4 184 588	4 687 219
6. Медикаменти	22 349	32 759
7. Облекло	159 892	140 076
8. Командировки	82 910	112 826
9. Материали,горива, енергия	3 327 042	3 883 638
10. Външни услуги	3 166 731	3 565 985
11. Текущ ремонт	562 906	437 023
12. Други разходи	120 691	209 641
13. Стипендии	101 626	119 097
14. Обещетения и помощи за домакинства соц.гр.-ОЗг.	573 536	539 220
15. Разходи за членски внос	55 766	
16. Храна	1 166 246	1 274 181
17. Субсидии	920 390	1 063 588
18. Капиталови разходи	3 865 531	3 777 578
19. Учебни разходи	296 728	273 520
20. Платени данъци	493 361	506 225
21. Разх. застраховки	58 724	68 138
22. Разходи за лихви	81 634	69 430
ОБЩО:	**40 095 970**	**43 410 179**

Източник: НСИ.

Акценти в процес на работа:

Продължаване ремонтите и рехабилитацията на **уличната мрежа** в града и селата, както и на общинските пътища. Благоустрояване на входните артерии, пешеходните и зелени площи.

Рехабилитация на уличното осветление чрез национално и европейско финансиране.

Изготвяне на проект за ремонт на спортната зала „Дечко Стефанов”.

Подготовка на проект **„Изграждане на съвременна жилищна среда за социално слаби семейства в община Търговище”** по Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020. Проектът включва проектиране, изграждане, оборудване и обзавеждане на 18 социални жилища в кв. „Запад 3“, гр. Търговище. Проектът е по инвестиционен приоритет „Социална инфраструктура“, Процедура „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие“.

Подготовка на проект **„Основен ремонт на сградата на обединен детски комплекс, енергийно обследване, внедряване на мерки за енергийна ефективност и достъпна архитектурна среда“** по група дейности „Културна инфраструктура“.

Актуализиране на инвестиционен проект „Преустройство на сградата на бивша **земеделска банка** в изложбени зали, внедряване на мерки за енергийна ефективност и достъпна архитектурна среда“.

Изготвяне на **инвестиционен проект** за основен ремонт и обновяване на **ДГ „Пчелица**”.

Инвестиционни **проекти за реставрация и консервация на Захариева и Свещарова къщи.**

Проектиране, благоустрояване на част от кв. 95 и на част от кв. 173

Изграждане, ремонт, обзавеждането и оборудване за **нови социални услуги: Център за грижа за лица с психични разстройства,** с капацитет 15 лица; **Център за грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване,** с капацитет 15 лица по проект „Алтернатива за живот“ по Приоритетна ос 5 на Оперативна програма „Региони в растеж“: „Регионална социална инфраструктура”, Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16RFOP001-5.002 „Подкрепа за деинституционализация на социалните услуги за възрастни и хора с увреждания”.

Провеждане на обществена поръчка за доставка и монтиране на система за електронно наблюдение на метеорологичните параметри - Фини прахови частици, Радиационния фон – естествен и добавен, температура и влажност на въздуха, Наличието на валежи.

Приподписано споразумение с Изпълнителната агенция за иновации и мрежи, с делегирани пълномощия от Европейската комисия за безвъзмездно отпускане на средства в размер на 15 000 евро за изграждане на свободни Wi-fi зони в града – в района на МБАЛ-Търговище и периметъра на пазара и храм „Св. Йоан Рилски“. Инсталирането на мрежите е в срок 18месеца, т.е до юли 2020 г.

Проекти:

Бенефициент	Наименование на проекта	Обща стойност	Продължителност	Статус на изпълнение на договора/заповедта за БФП
204909172 „АПИС МЕЛИФЕРА БЪЛГАРИЯ ” ООД	Концепция и дейности за развитие на Организация на производителите " Апис Мелифера България" ООД.	255 571.63	52	Сключен

205063323 „ОРГАНИК БИЙ ПРОДУКТС” ООД	Стратегия за развитие на организация на производителите на пчелни продукти "Органик Бий продуктс" ООД.	457 560.00	53	Сключен
835009611 „Пътинженерингстрой – Т” ЕАД	"Подобряване условията на труд и насърчаване на мобилността на служителите в Пътинженерингстрой – Т ЕАД"	486 360.68	8	В изпълнение (от дата на стартиране)
127001597 АВТОМАГИСТРАЛИ - ЧЕРНО МОРЕ АД	Повишаване на енергийната ефективност в "Автомагистрали - Черно море" АД чрез закупуване на ново енергийно ефективно оборудване	4 866 200.00	24	В изпълнение (от дата на стартиране)
201570254 Б - ОМОРФИЯ ЕООД	"Ново социално предприятие - шанс за заетост, социална и професионална интеграция на уязвими групи в сферата на фитнеса".	65 526.79	15	В изпълнение (от дата на стартиране)
202825850 Бългериан Органик Фуудс ООД	Бизнес развитие на "Бългериан органик фуудс" ООД като призната организация на производители в сектор мед и пчелни продукти	211 768.04	41	Сключен
201847252 ВИНС ИН ХОК ЕООД	Повишаване на енергийната и ресурсна ефективност на "Винс Ин Хок" ООД чрез закупуване на ново енергийно ефективно оборудване	544 608.00	17	В изпълнение (от дата на стартиране)
125035736 ГЕРИЛ МОНТАЖ - АХМЕД ВЕЛИ КЕСИМ ЕТ	Надграждане на знанията и уменията на работещите в ЕТ "Герил монтаж-Ахмед Вели"	47 767.50	14	В изпълнение (от дата на стартиране)
125549463 ДАНИЕЛИ ЕООД	"Ново социално предприятие - шанс за заетост, социална и професионална интеграция на уязвими групи в сферата на ресторантьорството".	80 590.27	15	В изпълнение (от дата на стартиране)

125042175 ЕКОФОЛ АД	Подобряване на производствения капацитет за производство на течни и суспензионни торове в Екофол АД, гр. Търговище	799 150.00	15	Приключен (към датата на приключване)
125515991 ИМПАЛА ООД	„Повишаване на производителността в ИМПАЛА ООД"	671 914.50	21	Приключен (към датата на приключване)
125515991 ИМПАЛА ООД	Ефективно използване на ресурсите в ИМПАЛА ООД	854 250.00	20	В изпълнение (от дата на стартиране)
125573973 ЛИДЕР МАГ ЕООД	Подобряване на производствения капацитет и създаване на предпоставки за реализиране на износ в Лидер маг ООД	1 026 734.47	13	Приключен (към датата на приключване)
125573973 ЛИДЕР МАГ ЕООД	Повишаване на енергийната ефективност в "Лидер маг" ЕООД чрез закупуване на ново оборудване	1 863 264.60	18	В изпълнение (от дата на стартиране)
200418603 ЛУКЕРИЯ ООД	Повишаване на производствения капацитет и засилване на експортния потенциал на „Лукерия“ ООД	306 300.00	18	Приключен (към датата на приключване)
835012600 МЕРИКАЛ-7 - ЛИЛЯНА КЪНЧЕВА ЕТ	Социално предприемачество - модел за корпоративна солидарност с траен трудов ефект върху социално уязвими групи	99 723.58	16	В изпълнение (от дата на стартиране)
125544594 НИКОЛА СИМОВ - 99 ООД	„Внедряване на международно признати стандарти в „НИКОЛА СИМОВ - 99" ООД“	126 000.60	18	Приключен (към датата на приключване)
000875920 ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ	Бюджетна линия за община Търговище в качеството й на бенефициент по Приоритетна ос 1 на ОПРР 2014 - 2020	95 538.00	66	В изпълнение (от дата на стартиране)
000875920 ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ	Сигурност в общността	1 035 585.49	24	В изпълнение (от дата на стартиране)

000875920 ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ	Осигуряване на топъл обяд в град Търговище и малките населени места.	3 697 770.34	40	Сключен
000875920 ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ	„Развитие, обновяване и модернизиране на градската среда в град Търговище”	5 414 289.55	20	В изпълнение (от дата на стартиране)
000875920 ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ	Обновяване и модернизиране на общинската образователна инфраструктура	9 781 298.54	30	В изпълнение (от дата на стартиране)

IV. ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОПР 2014-2020

Мерки за наблюдение и механизми за събиране, обработване и анализ на данни в Общинския план за развитие на община Търговище за периода 2014-2020 г. с цел осигуряване на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмиране, управление и ресурсното осигуряване на местното развитие е заложено да се създаде система за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР.

Предмет на системата за наблюдение и оценка:

- изпълнението на целите и приоритетите на Общинския план за развитие, съгласно определени физически и финансови индикатори;
- организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление;
- предприетите мерки за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на плана за развитие.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПР 2014-2020 съдържа следните елементи:

1) Източници, начини и периодичност за събиране, обработка и анализиране на информация;
2) Индикатори за наблюдение и оценка:
   - индикатори за ресурси;
   - индикатори за продукта от заложените мерки и дейности;
   - индикатори за резултат;
   - индикатори за въздействие;
   - индикатори, измерващи глобалния ефект от ОПР.
2) Органи за наблюдение на ОПР, организация и методи на тяхната работа:

Орган за наблюдение на Общинския план за развитие на Община Търговище е Общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на ОПР, общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на Общинския план за развитие. Функциите на органа за наблюдение на изпълнението на Общинския план развитие, съгласно чл. 81 от

ППЗРР, включват:

1. осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите за местно развитие;

2. координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересувани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;

3. осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи, обществените поръчки, опазването на околната среда и насърчаването на равните възможности и социалното включване;

4. обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на Общинския план за развитие;

5. осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на Регионалния план за развитие и на Общинския план за развитие;

6. разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;

7. определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местно ниво.

Съгласно Закона за регионално развитие и Правилника за неговото прилагане, кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на Общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции. Главната цел на действията за прилагане на принципа за информация и публичност и на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на местната политика за устойчиво развитие, относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация. Мерките за популяризиране политиката на социално-икономическо, в частност регионално развитие на общината, и по-широката публичност на изпълняваните политики /програми, стратегии, проекти и дейности/ с обществено значим интерес ще се осигурят чрез:

- обновяване на панела за информация на официалния интернет сайт на община Търговище http://www.targovishte.bg/ и включване на информация за: всички стратегически документи в процес на подготовка за обсъждане и приемане, всички приети и действащи стратегически документи – стратегии, концепции, планове, програми; списъци с изпълнени проекти, проекти в процес на изпълнение, планирани проекти;

- повишаване на публичността по отношение отчетността на изпълнение на ОПР чрез публикуване на годишните доклади от изпълнението на ОПР, актуализациите

му, междинна и последваща оценка; доклади за изпълнението на отделните стратегически документи и извършени техни оценки;

- фокусиране вниманието върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проекти, насочени към подобряване на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса чрез извеждане на сайта на общината на отделен панел;
- засилване на сътрудничеството с местните, областни и регионални медии.

Сайтът на общината се актуализира непрекъснато, тъй като той е основен източник за информация за развитието на общината и дейностите на общинската администрация, свързани с изпълнение и отчитане на стратегическите политики, както и документите, свързани с това изпълнение.

Отчетната 2018 е петата година на действие на Общинския план за развитие на община Търговище за периода 2014-2020 г. Напредъкът в отделните сектори е очевиден от изложените факти и данни. Ползвайки данните за индикаторите за оценка на ОПР от предходния период, е видно, че в различни сектори и направления, се очертават трайни тенденции на изменение в положителна насока, свързани с подобряване на инфраструктурата, подобряване на предоставяните социални услуги и развитие на информационните и комуникационни технологии. Увеличен е делът на населението, ползващ подобрена инфраструктура, увеличен е броя на предоставяните социални услуги, в резултат на повишената квалификация на служителите от администрацията е съкратено времето за предоставяне на административни услуги на гражданите, подобрено е оборудването в училищата и са въведени съвременни методи на преподаване. В обобщение, може да бъде направен извод, че в голяма степен са постигнати планираните за 2018 г. цели.

През 2018 г. Общинският план за развитие на община Търговище за 2014-2020 г. отбелязва много добър напредък в изпълнението на заложените цели и приоритети. Част от проектите все още са в процес на реализация и реалния ефект от тях върху изпълнението на ОПР може да бъде измерен през следващите години. В настоящия годишен отчетен доклад са обхванати проектите на Община Търговище, училища, детски градини, културни институции, НПО и на частни фирми и инвеститори, за които има официална информация в националната база данни ИСУН2020. На етапа на оценка на изпълнението липсват данни за проектите и инвестициите на земеделски производители и юридически лица, финансирани със собствени средства и банкови заеми, така че вероятно постигнатият напредък в изпълнението на общинския план за развитие е още по-голям.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ОПР 2014-2020

Върху изпълнението на Общинския план за развитие оказват влияние пряко и непряко и някои от следните фактори:

- вътрешни фактори:

- Изменение на икономическите характеристики на общината, в частност поява на нови икономически субекти и прекратяване дейността на съществуващи;

- Подобряване на образователната инфраструктура;
- Запазване на отрицателните тенденции в демографските показатели.

• външни фактори:

- Промяна на критериите и стандартите за планиране и програмиране на регионалното развитие;
- Процедури по ЗОП и дълго продължаващи обжалвания;
- Оперативните програми за периода 2014-2020,

Мониторингът и оценката предполагат изследване на текущото изходно състояние и проследяване във времето на промените, до които довеждат прилагането на Общинския план или на съответния друг стратегически документ. По тази причина е важно да се обезпечат надеждни данни за изходното състояние на съответните индикатори, чрез които се описва проблемът или ситуацията преди изпълнението на заложените проект, мярка и приоритет. Ако изходните данни не са налични, за измерител на промените във времето ще се използват целеви въпросници и анкетиране на експерти в съответната област и/или граждани на общината. Ако не може да се установи конкретна промяна чрез използването на въпросник, следва да се формулира измерител на текущото състояние, който да се използва при бъдещи справки. Мониторингът на общинските политики е предвидено да се реализира на две нива. Първото ниво се осъществява от общинската администрация и включва следене на графиците за изпълнение на програмата и спазването на сроковете, както и оценка на степента на постигане на целите, финансовите ресурси (планирани и изразходвани) и управлението. Второто ниво се осъществява от Общинския съвет, който приема решения по изпълнението на програмата или по възникнали проблеми.

Една от основните задачи на мониторинга по отношение на публичните политики е да следи за степента на постигане на заложените цели и ефективност по време на тяхното прилагане. Реализирането на Общинския план за развитие представлява етапен процес, при който всяка финансова година може да се разглежда като отделна фаза. Именно поради това, мониторингът завършва с годишни оценки и доклади, които да послужат на корективните действия във следваща фаза/година. Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. Всеки индикатор е с посочени мерни единици, източници на информация, периодичност на събирането на информация, базова стойност за отчитане изменението, както и междинна и целева стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на Общинския план за развитие. В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване принципа за партньорство трябва да участват кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, общинския съвет, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации и представителите на гражданското общество в общината

Организацията и методът за изпълнение на ОПР обхващат системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност

и прилагането на принципа за партньорство на всички етапи на изпълнение.

Предмет на наблюдение на ОПР е изпълнението на целите и приоритетите, заложени в плана, както и действията на местната власт и администрация, организациите, бизнес структурите, физическите и юридическите лица, свързани с изпълнението на документа.

С цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на Общинския план за развитие, екипът на Община Търговище извършва всички необходими предварителни проучвания, изследвания и анализи, за да обоснове проектите, с които да се кандидатства за финансиране. Анализира се средата и заинтересованите страни, дефинира проблемите и избира подходящи алтернативи за тяхното решаване. По този начин се предприемат конкретни действия и мерки за изпълнение на Общинския план за развитие и постигане на заложените в него цели. Внимателно се определят общата и конкретните цели, целевата група, ползите, дейностите и очакваните резултати, промените в средата и общината, устойчивостта на въздействието и мултиплицирането на всеки проект. При необходимост, някои от горепосочените дейности се възлагат на външни експерти. Провеждат се и срещи за информиране на заинтересованите страни, в зависимост от спецификата на проекта и изискванията на съответната Оперативна програма.

В зависимост от оперативната програма или схема за безвъзмездна помощ и от вида проект, както и неговата стойност, се разработват и други анализи, като: обхват на проекта и оценка на финансовата ефективност; времеви график; бюджет на проекта; анализ разходи- ползи; финансов и икономически анализи и анализ на чувствителността и риска; анализ на човешките ресурси; управление на комуникациите в проекта; анализ на публичните разходи; влияние върху околната среда.

Решенията за кандидатстване с проекти, в изпълнение на Общинския план за развитие се вземат от Общински съвет - Търговище по предложение на Кмета и Общинската администрация.

Ръководството на Община Търговище наблюдава процеса на изпълнение на отделните проекти и дейности, заложени в плана; координира работата на отделните институции; съдейства за изпълнението на приоритетите и дейностите, включително при търсене на източници за финансиране и при разработката на конкретни проекти и програми, анализират

изпълнението и изготвят предложения за корекции, предлагат изменения и допълнения, в съответствие с настъпилите промени, изготвят ежегодни доклади за извършените наблюдения и отчита напредъка в изпълнението на стратегическия документ пред Общинския съвет.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Общинският план за развитие на община Търговище за 2014-2020 г. отбелязва много добър напредък, в резултат на което община Търговище, общинският център — град Търговище става все по-уреден, чист и зелен. Администрацията полага усилия за подобряване на уличната мрежа, тротоари, междублокови пространства и общински пътища. Подобряват се условията в училищата и детските заведения. Предлага се широк спектър от висококачествени социални услуги и техния брой и обхват се

увеличават. Поддържа се богат културен живот, наситен с много събития. Предлагат се все по-добри условия за спорт, развлечения и отдих. Всичко това от една страна допринася за изпълнение на водещия стратегически документ - Общинският план за развитие, а от друга създава предпоставки за устойчиво развитие на общината.

Устойчивостта обхваща преди всичко икономическите дейности и екологичните аспекти в развитието на общината. Решаването на проблемите и предизвикателствата пред това развитие обаче следва да обхваща всички параметри, свързани не само е ефекта върху околната среда, но и със социалните, човешките и икономическите последици и взаимодействието между тях. То се определя като хоризонтален приоритет за реализацията на планираните мерки и конкретните проекти или схеми за подпомагане в рамките на Общинския план за развитие на община Търговище за 2014-2020 г. Очаква се 2019 г. да бъде още по-успешна за реализацията на плана.